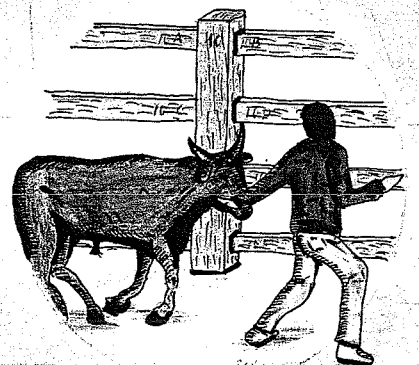
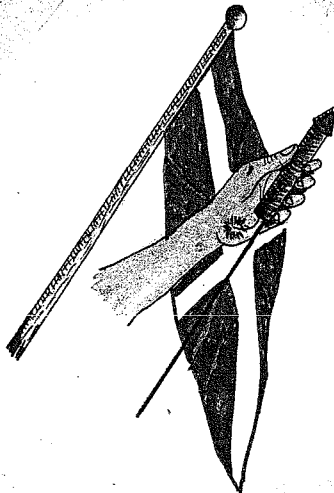
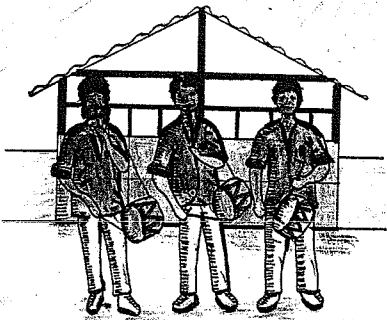
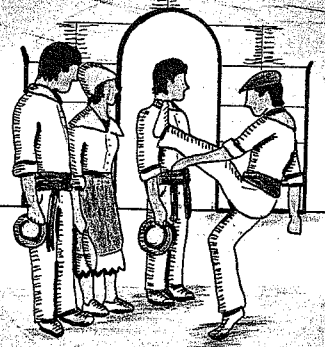
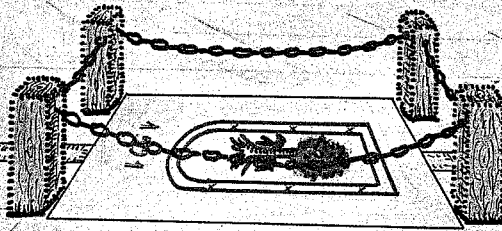
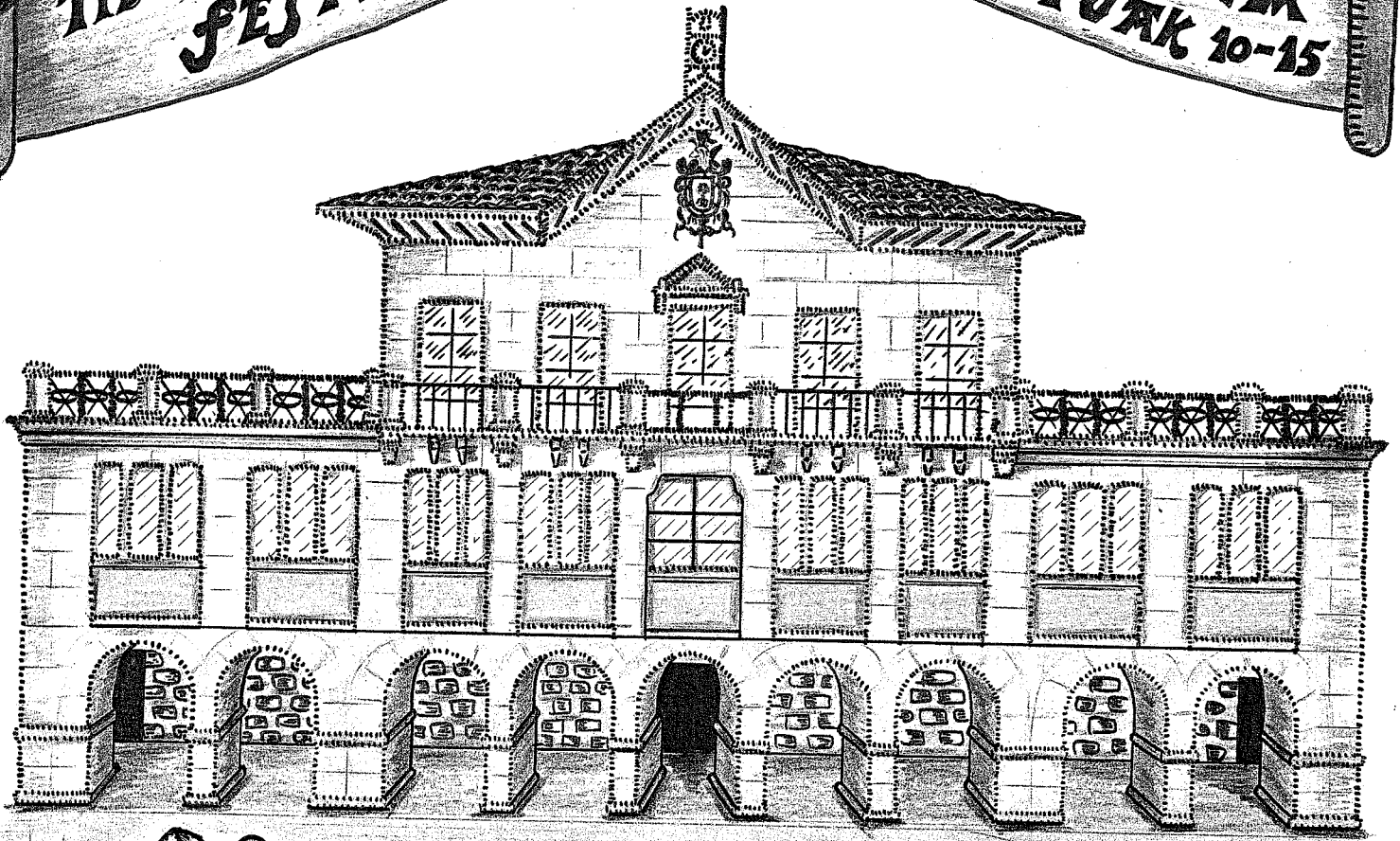
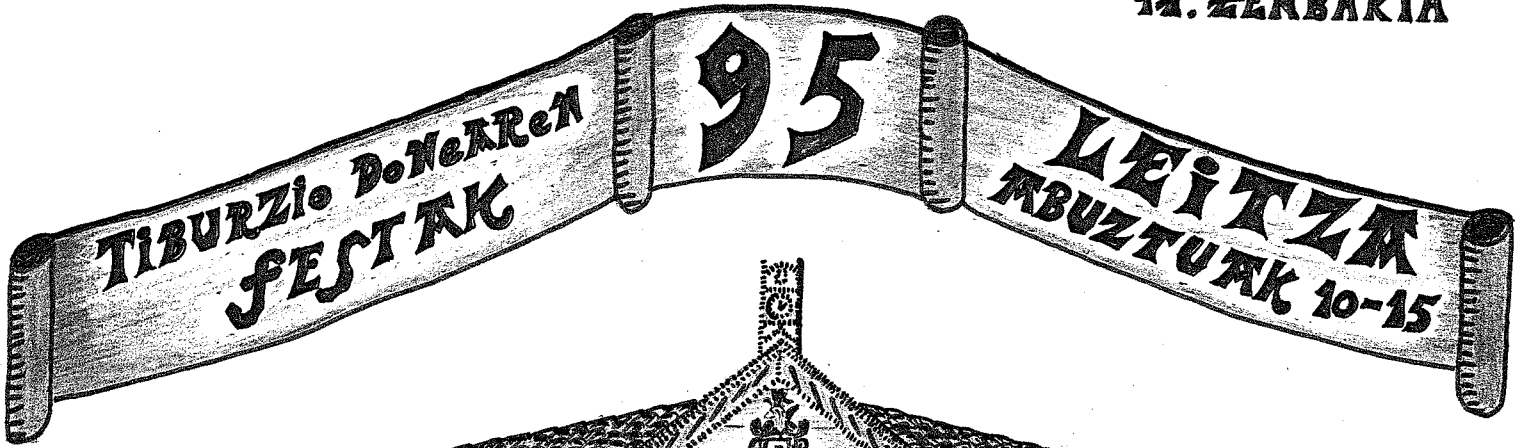

1.995

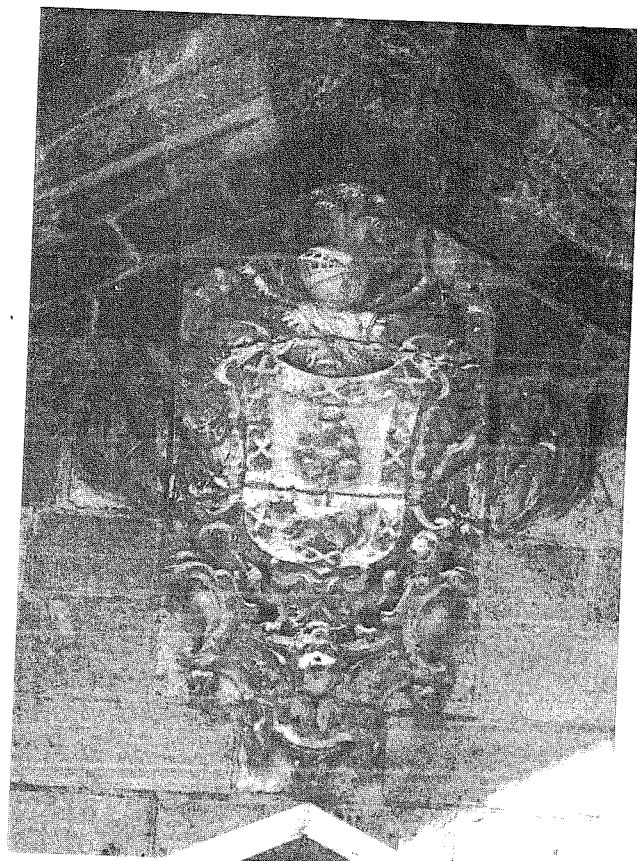

AURRERA, K.E.-KO BAZKIDEEK

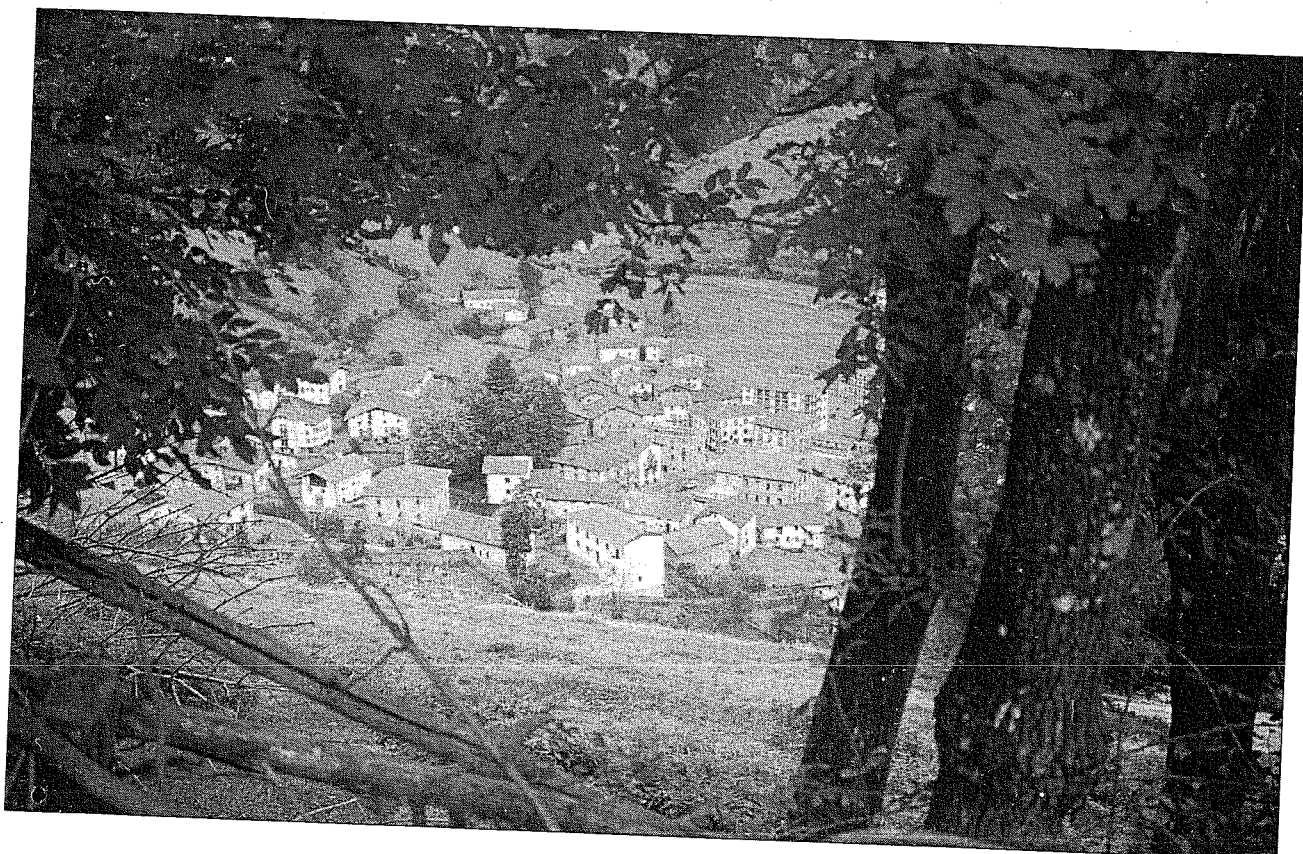
Herritar eta bisitari guztiei
JAI ZORIONTSUAK OPA DIZKIZUE

LEITZAKO UDALAK

JAI ZORIONTSUAK OPA DIZKIZUE
Herritar eta bisitari guztiei

LEITZA, 1995.URTEKO PESTAK

LEITZARROK, LEITZA GORATU DEZAGUN!

Hauteskundeak pasa ondoren geldiunea somatu bada ere «abiadura» handiz hasi da Udalari dagokion makinaria guztia. Hau irakurtzen duzuegerako gora-behera dexente gertatu izan da «etxe santu» honetan eta honek ordezkatzan dituen kaleetako bazterretan ere. Dena den garaiz gaude hainbat gauzatan erreflexio ttiki bat egiteko eta abiapuntua zein den gogoratzeko. Herriari dagokion itxuran eta azpiegituran hamaika aldaketa gertatu dela ezin da ukatu. Dena, bere osotasunean bukatu ez bada ere, duela lau urtetik hona herrira hurbildu ez denak harridura nabarmena izanen luke; saneamendu sarea, kamioa berriztatua, espalo dotoreak, ... Honek, guzti honek bere ordaina du. Gure aldeko ordaina alde batetik; bizimodu era aurki daitekeelako, nahiz eta ongi bizi ahal izateko beste behar batzuk ere bete behar. Baina guzti hau, gutxiago gustatzen zaigun ordaina, dirutan irakurri behar da diruz pagatu behar baita, eta honek lotura handiak dakartza. Ez naiz luzez arituko zenbakitan baina ideia bat egin dezagun, 2.000garren urtea pasatu arte batz besterik ez prestamoa eta korrituak pagatzeko 70 milioi -gutxi gora-behera- sartu behar ditugu urtero bankutan deuseren truk hemendik aurrera. Inor beldurtzeko asmorik ez badugu ere, honek udal ekonomiaren «hestutze» plangintza eskatzen duela jakinarazi nahi dizuegu. Beldurtu ez baina, kontutan har dezagun gure nahi guztiak mugatuak aurkitzen direla. Hala ere, hemendik egiten saiatzen garen guztia ez dela diruz bakarrik egiten jakin badakigu. Mila gauza dira bultzatu litezkeenak eta traba guzti horien gainetik, horretarako prest gaude orain Udala osatzen dugun hamaika gizon-emakumeok. Zuekin batera beharko du izan, momentu onetan eta txarretan ere, ezkontzetan esaten den lez, nahiz eta gure asmoa udalarekin «ezkontzea» ez izan, bai partaidetza handiagotzea eta hobetzea. Herria denon artean osatzen dugunez, denon artean eraiki dezagun. Festetan gaudenez, hemendik gure zorionik hoberenak opa dizkizuegu, umore onenaz goza ditzazuela, bakoitza eta bakoitzarena errespetatuz, bakoitzenaz guztiona egiten baitugu. Nafarroan dagoen Euskalerriko herri honek erakutsi ohi duen bezala, giro garbia eta sana erakuts dezala, baita festetan ere. Jai, festa eta giro osasuntsuak herritar eta hurbiltzen zaretenontzat.

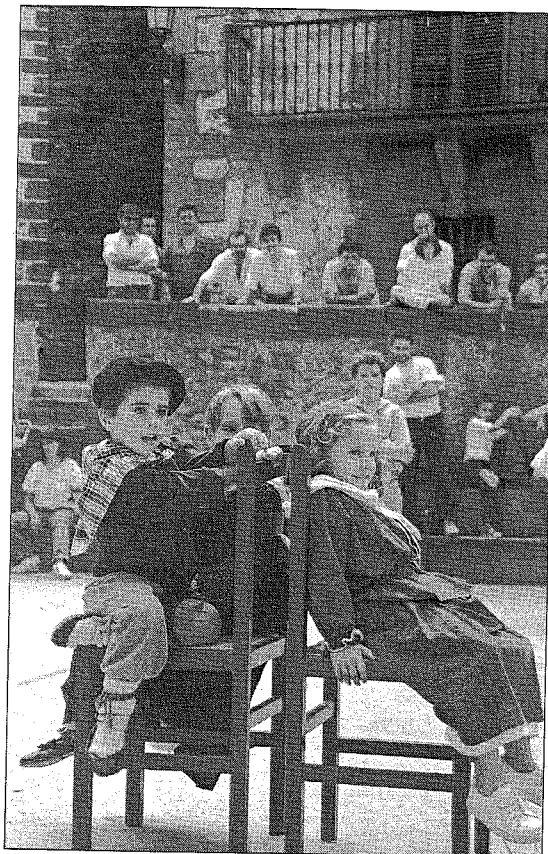
MIKEL ILARREGI

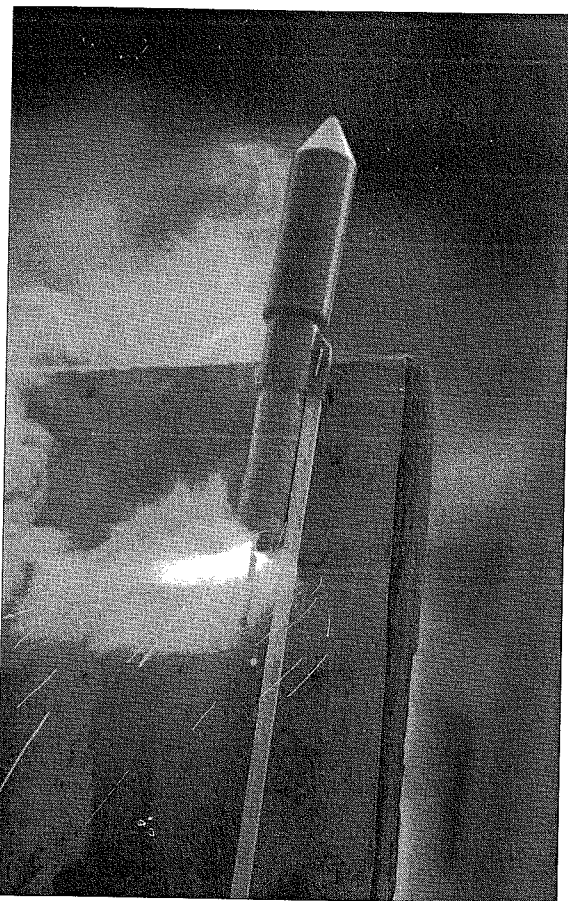
ABUZTUAK 6, IGANDEA

UMEEN EGUNA

- **Goizeko 8etan:** Diana txistulariekin.
- **9etan:** Zaldi ttikiak plazan.
- **10,30etan:** Meza nagusia. Elizan, noski.
- **11,30etan:** Umeen arteko pilota partiduak.
- **12,30etan:** Umeentzako jokoak:
 - Soskor apustua.
 - Zaku saltoa.
 - Aulki arrapaketa...
- **Arratsaldeko 4etan:** Txirrindulariak (Indurainek esan digu aurten ezin izanen dela etorri, akaso heldu den urtean...).
- **5,30etan:** Berriz ere zaldi ttikiak plazan.
- **6,30etan:** Aurrerako dantzari ttikien saio dotore bat ikusteko aukera izanen dugu.
- **7,30etan:** Herriko trikitilari eta akordiolarien emanaldi bikaina.
- **8,30etan:** Dantzaldia plazan BASAJAUN taldearekin.
- **11,30etatik aurrera:** Berriz ere BASAJAUN taldea.

ABUZTUAK 10, OSTEGUNA

PESTA BEZPERA

- **Eguerdiko 1,30etan:** Jubilatuen bazkaria.
- **Arratsaldeko 6,30etan:** Pestei hasiera emanez, ezkilak jotzea eta etxafuegoa botatzea.

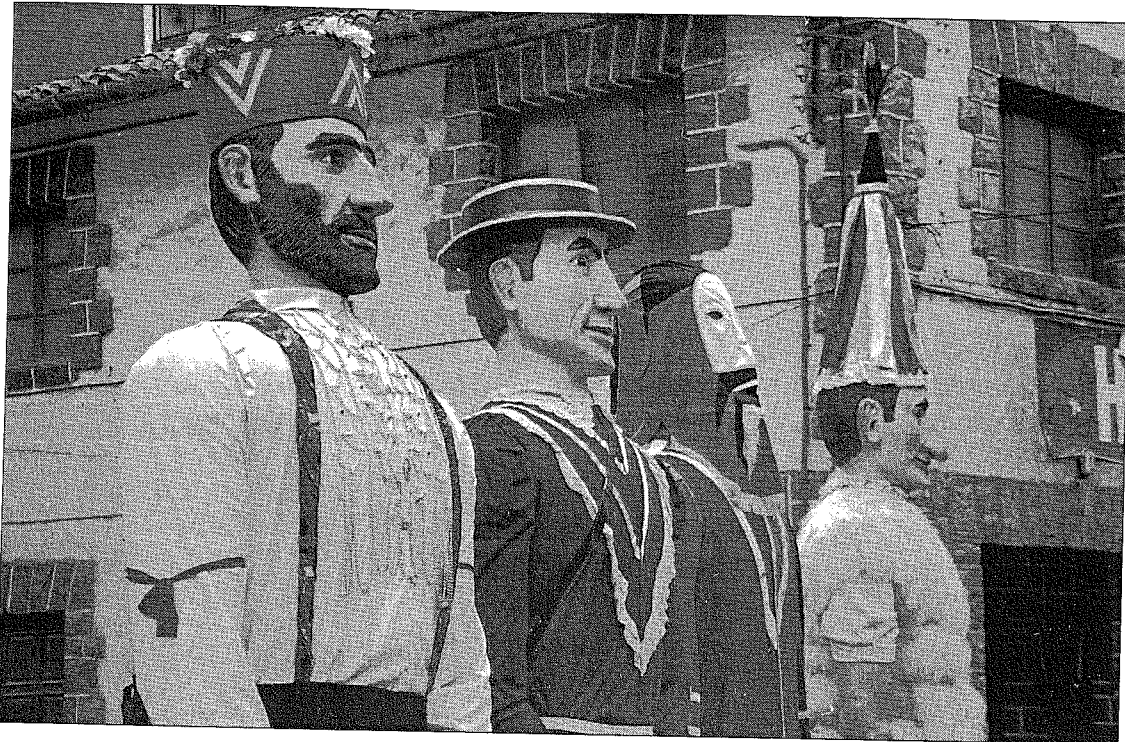
Ondoren, Plazaola aldizkariaren azalaren lehiaketan irabazle izan denari, Mikel jauna alkateak saria emanen dio.

«Segituan buruhaundi, txistulari, akordeoilari eta Incansables txarangarekin kalejira herriko kaleetan barrena».

- **7,30etan:** Dantzaldia plazan JOSELU ANAIK taldearekin.
- **Gaueko 12etan:** JOSELU ANAIK taldearen beste emanaldia.

ABUZTUAK 11, OSTIRALA

TIBURTZIO DONEAREN EGUNA

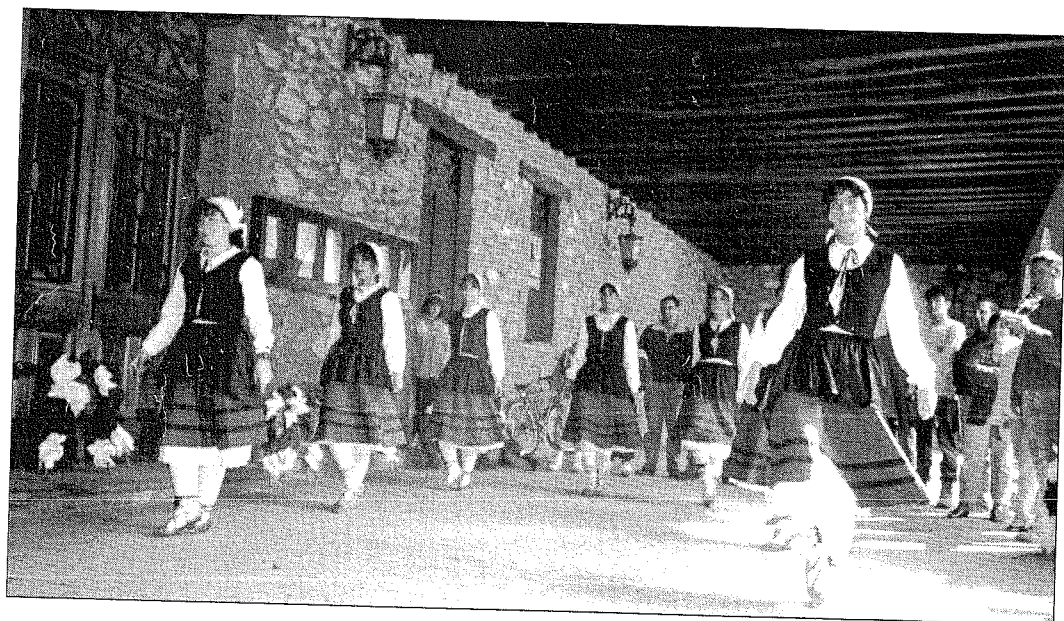
- **Goizeko 7,30etan:** Diana:
 - Txistulariak: betiko buelta.
 - Trikitilariak: alde zaharrea hasiko dira, Manuel Lasarte auzoan barrena, Huarte Gotzaia kalera eta handik Jose Deunaren Plazara ailegatzeko.
- **9,30etan:** Entzierroa eta zezenak plazan.
- **10etan:** Kadete mailako txirrindulari laisterketa.
- **10,30etan:** Meza nagusia (apeza ta guzi).
- **Eguerdiko 12etan:** Aurrera K.E.ko ezpatadantzariak, ba... ezpatadantza dantzatuko dute, noski.
- **12,30etan:** Aurrera K.E.ko pilota eskolak antolaturiko pilota partidua plazan.
- **Arratsaldeko 5,30etan:** Zezenak.
- **6,30etan:** Erraldoiak gaiteroekin batera herrian barrena ibiliko dira, umeen eta beren gurasoen gozamenerako.
- **7etan:** Pilota partidu profesionalak Amazabal Pilota lekuan.
- **Arratsaldeko 8etan eta gaueko 12etan:** JOSELU ANAIK plazan.

ABUZTUAK 12, LARUNBATA

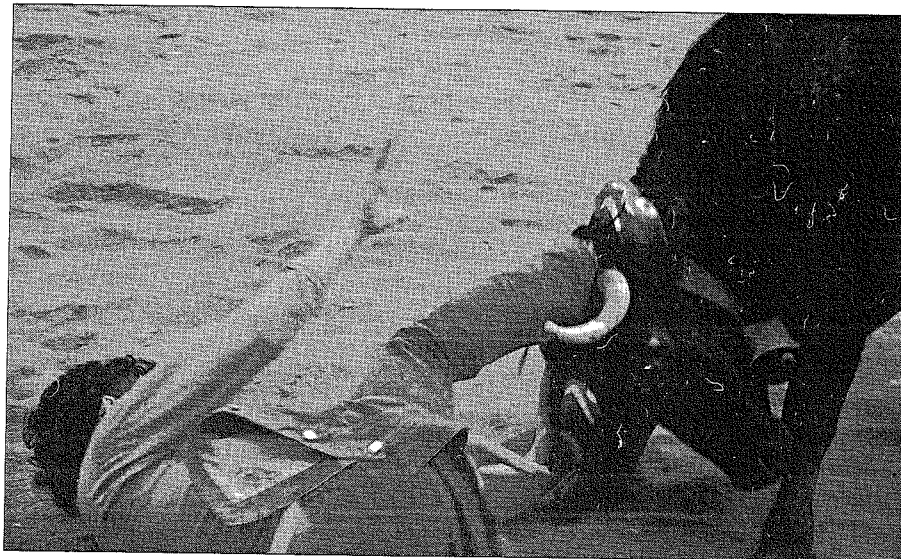

PESTA BIGARRENA

- **Goizeko 7,30etan:** Diana.
 - Txistulariak: betiko buelta.
 - Gaiteroak: Patxi Arrazola eta Amazabal kaleak alaituko dituzte.
- **9,30etan:** Entzierroa eta zezenak.
- **11,30etan:** Erraldoiak herriko kaletan zehar.
- **12etan:** 3.mailako Futbol partiduak, HERNANI eta LAGUNAK taldeen artean Larbando Futbol zelaian.
- **12,30etan:** Pilota Partiduak Pilotarikin.
- **Arratsaldeko 5,30etan:** Adardunak (lau anketakoak) plazan.
- **6,30etan:** Aurrerako dantzariak saio bikaina, beti bezala, eskainiko digute herriko plazan. Ondoren bonba japoniarrak.
- **8etan:** Dantzaldia GAUBELA taldearekin.
- **Gaueko 12etatik aurrera:** GAUBELA taldea berriz ere.

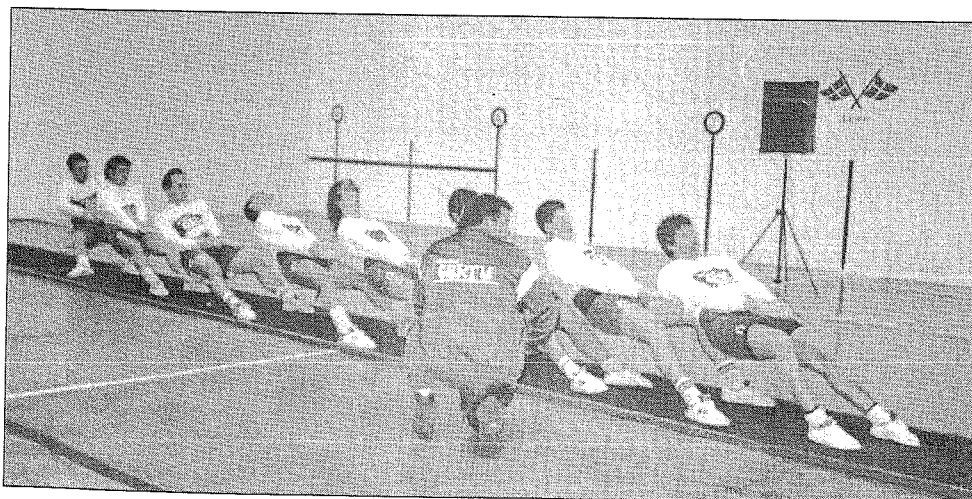

ABUZTUAK 13, IGANDEA

PESTA HIRUGARRENA

- **Goizeko 7,30etan:** Diana:
 - Txistulariak: Betiko buelta.
 - Akordeoilariak: Alde zaharra, Manuel Lasarte, Huarte Gotzaia kalea eta Jose Deurenaren Plazan ibiliko dira.
 - **9,30etan:** Entzierroa eta zezenak.
- Ordu berean hasita eta egun guztian «TIRO AL PLATO» Baztarlan.
- **12etan:** Herri kirolak:
 - Sokatira: Areso, Larraun eta Sakana.
 - Harrijasotzaileak: Migeltxo Saralegi eta Iñaki Perurena.
 - **5,30etan:** Zezenak.
 - **6,30etan:** Kale animazioa ORTZISAURIO-en eskutik.
 - **6,30etan:** Aizkora Apustua.
 - **8etan:** Dantzaldia AKELARRE talde sorginduekin.
 - **12etan:** AKELARRE taldea.

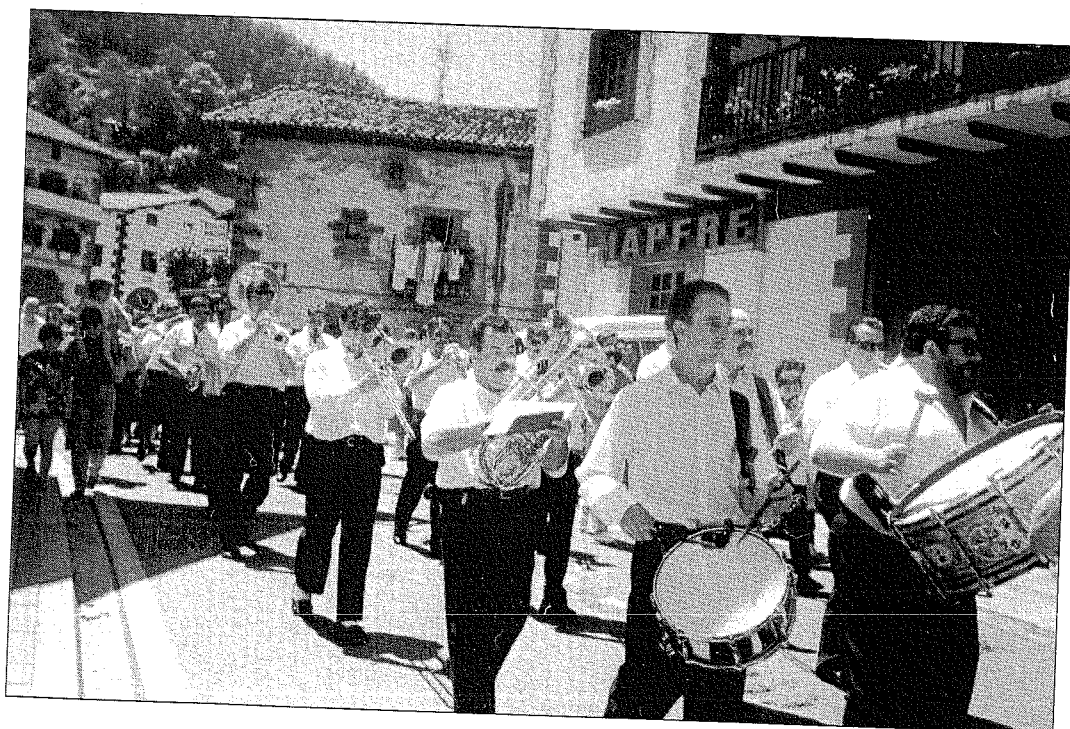

ABUZTUAK 14, ASTELEHENA

PESTA LAUGARRENA

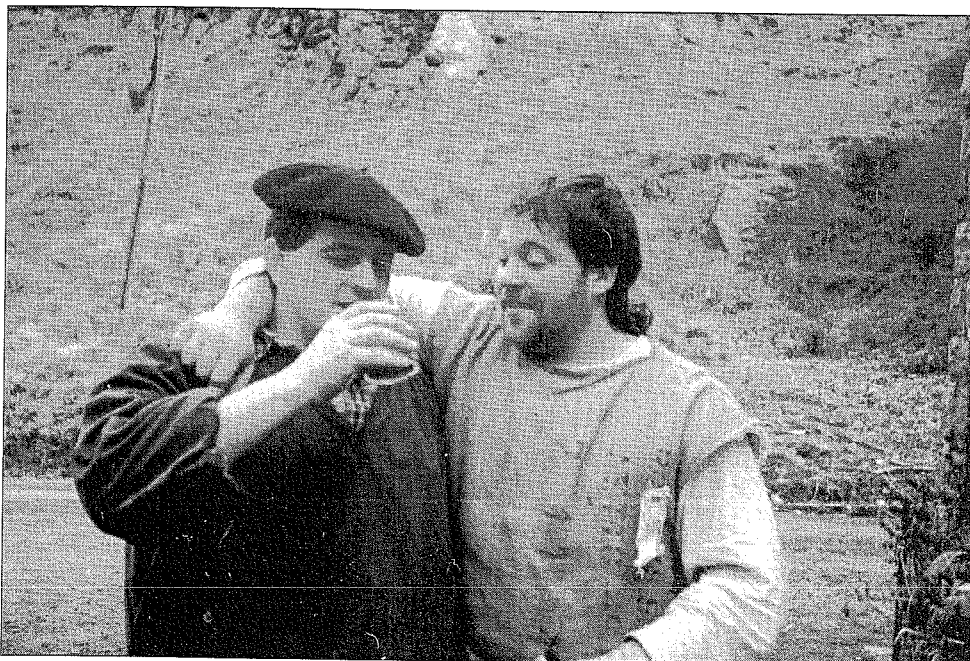
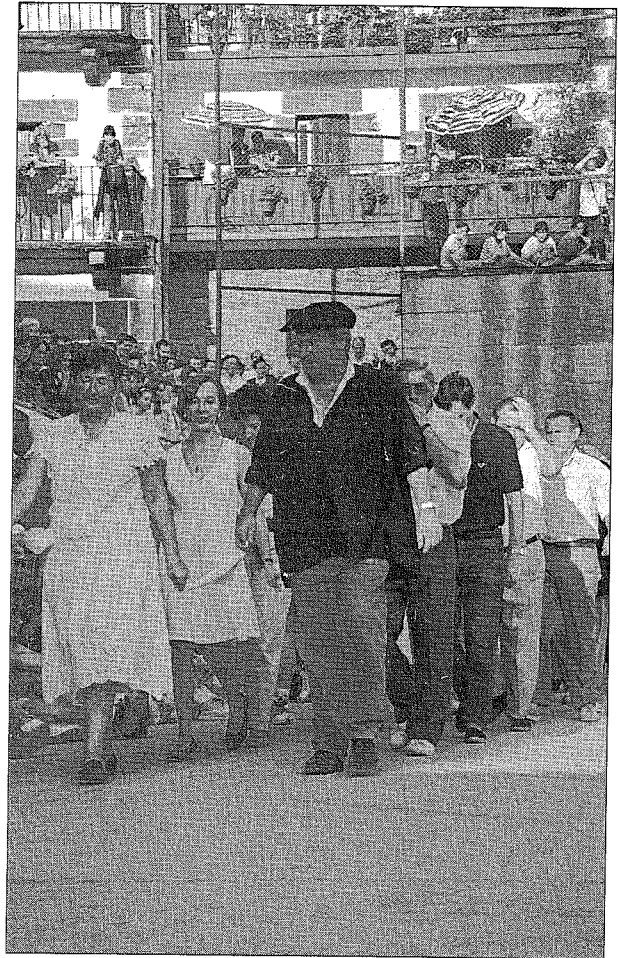
- **Goizeko 7,30etan:** Diana:
 - Txistulariak: betiko buelta.
 - Trikilariak: Patxi Arrazola eta Amazabal kaleak alaituko dituzte.
- **9,30etan:** Entzierroa eta zezenak.
- **12,30etan:** «INCANSABLES» txarangak, 25. urteurrena ospatzen dutela eta, kontzertu bikaina eskeiniko digute.
- **Arratsaldeko 5etan:** Zezenak.
- **6,30etan:** Bertsolariak.
- **8etan:** Dantzaldia LAIOTZ taldearekin.
- **12etan:** Berriz ere LAIOTZ.

ABUZTUAK 15, ASTEARTEA

AMABIRJINAREN EGUNA

- **Goizeko 7,30etan:** Diana:
 - Txistulariak: Betiko buelta.
 - Akordeoilariak: Alde zaharra, Manuel Lasarte, Huarte Gotzaia kalea eta Jose Deunaren Plazan ubiliko dira.
- **9,30etan:** Entzierroa eta zezenak.
- **12etan:** Pilota Partiduak eta Herri Kirolak.
- **Ordu 2,30etan:** Aurrerako bazkideentzako bazkaria, betiko tokian. Incansableak bertan arituko direlarik.
- **Arratsaldeko 6etan:** Ezkonduen entzierroa eta zezenak.
- **7etan:** Ezkonduen ingurutxoak.
- **8etan eta gaueko 12etan:** ARITZA taldea.
- Ingurutxoak ondoren «POBRE DE MI» edo «GIZAJOA NI».

*Gaur egun
edozein bikote
klase elkartzen
denez hona
hemen bikote
ederra ¡Urte
askoz!*

PROGRAMA DE FIESTAS PATRONALES 1995

**30 DE JULIO - DOMINGO
REPARTO DE PROGRAMAS**

9 de la mañana: Los jóvenes del pueblo acompañados por trikitilaris, akordeolaris y txistularis andarán de casa en casa repartiendo el programa de fiestas.

Recordar que el dinero se deberá entregar sólo a aquellos que vayan provistos de caja precintada.

5,30 de la tarde: Concierto en la plaza a cargo de los alumnos de la escuela de acordeones de Leitza.

7,30 de la tarde y 11 de la noche: Bailables a cargo del grupo URRATS.

**6 DE AGOSTO - DOMINGO
DIA DEL NIÑO**

8 de la mañana: Diana a cargo de los txistularis.

9 de la mañana: Ponneys en la plaza.

10,30 de la mañana: Misa mayor.

11,30 de la mañana: Partidos de pelota infantiles.

12,30 del mediodía: Juegos para niñas y niños.

4 de la tarde: Carrera ciclista.

5,30 de la tarde: Ponneys otra vez.

6,30 de la tarde: Actuación de los dantzaris txikis del Aurrera.

7,30 de la tarde: Concierto ofrecido por el grupo de trikitilaris y akordeolaris del pueblo.

8,30 de la tarde: Bailables con el grupo BASAJAUN.

11,30 de la noche: Grupo BASAJAUN.

**10 DE AGOSTO - JUEVES
VISPERA DE FIESTAS**

1,30 del mediodía: Comida de Jubilados/as.

6,30 de la tarde: Inicio de las Fiestas con repique de campanas y disparo del cohete anunciador, a continuación kalejira con los cabezudos, txistularis, akordeolaris y la txaranga Incansables.

7,30 y 12 de la noche: Bailables con el grupo JOSELU ANAIAK.

**11 DE AGOSTO - VIERNES
DIA DE SAN TIBURCIO**

7,30 de la mañana: Dianas a cargo de los txistularis y trikitilaris del pueblo. Los primeros realizarán el recorrido habitual de todos los años. Los segundos recorrerán: Parte Vieja, Manuel Lasarte, Obispo Huarte y Plaza San José.

9,30 de la mañana: encierro y vaquillas.

10 de la mañana: Carrera ciclista categoría cadetes.

10,30 de la mañana: Misa mayor. La Corporación irá acompañada de los Ezpatadantzaris del C.D. Aurrera.

12 del mediodía: Actuación de los Ezpatadantzaris. Después partidos de pelota.

5,30 de la tarde: Embolados.

6,30 de la tarde: Los gigantes y gaiteros recorrerán las calles del pueblo.

7 de la tarde: Partidos de pelota profesionales en el frontón Amazabal.

8 y 12 de la noche: Bailables a cargo del grupo JOSELU ANAIAK.

12 DE AGOSTO - SABADO

7,30 de la mañana: Dianas a cargo de los txistularis y gaiteros del pueblo. Los gaiteros alegrarán esta vez con su incomparable música los barrios de Patxi Arrazola y Amazabal.

9,30 de la mañana: Encierro y vaquillas.

11,30 de la mañana: Los gigantes volverán a recorrer las calles del pueblo.

12 del mediodía: Partido de Fútbol de 3.ª División HERNANI-LAGUNAK.

12,30: Partido Pelota.

5,30 de la tarde: Embolados.

6,30 de la tarde: Actuación de los dantzaris del Aurrera y a continuación bombas japonesas.

8 y 12 de la noche: Bailables a cargo del grupo GAUBELA.

13 DE AGOSTO - DOMINGO

7,30 de la mañana: Dianas a cargo de los txistularis y gaiteros del pueblo. Los gaiteros recorrerán: Parte

Vieja, Manuel Lasarte, Obispo Huarte y Plaza San José.

9,30 de la mañana: Encierro y vaquillas. A la misma hora y durante todo el día «TIRO AL PLATO» en Baztarla.

12 del mediodía: Deporte rural:

- Sokatira: Areso, Larraun y Sakana.

- Harrijasotzailles: Migeltxo Sara-legi e Iñaki Perurena.

5,30 de la tarde: Embolados.

6,30 de la tarde: Apuesta Hachas.

6,30 de la tarde: Animación callejera a cargo del grupo ORTZISAU-RIOK.

8 y 12 de la noche: Bailables a cargo del grupo AKELARRE.

14 DE AGOSTO - LUNES

7,30 de la mañana: Dianas a cargo de los txistularis y trikitilaris del pueblo. Los trikitilaris alegrarán esta vez con su incomparable música los barrios de Patxi Arrazola y Amazabal.

9,30 de la mañana: Encierro y vaquillas.

12,30 de la mañana: La txaranga «LOS INCANSABLES», ofrecerán en su 25 aniversario un concierto en la plaza.

5,30 de la tarde: Embolados.

6,30 de la tarde: Bertsolariak.

8 y 12 de la noche: Bailables a cargo del grupo LAIOTZ.

15 DE AGOSTO - MARTES

7,30 de la mañana: Dianas a cargo de los txistularis y gaiteros del pueblo. Los gaiteros recorrerán: Parte Vieja, Manuel Lasarte, Obispo Huarte y Plaza San José.

9,30 de la mañana: Encierro y vaquillas.

12 del mediodía: Partido Pelota y Herri Kirolak.

2,30 de la tarde: Comida de los socios del Aurrera en la que actuarán Los Incansables.

6 de la tarde: Encierro de los casados y embolados.

7 de la tarde: Ingurutxo de los casados.

8 y 12 de la noche: Bailables a cargo del grupo ARITZA.

O H A R R A K

1. INCANSABLES txarangak, egunero, eguerdi, arratsalde eta gauen herriko bazterrak alaituko ditu.
2. Buru haundiak arratsaldero aterako dira txarangarekin batera.
3. Udalak ez du zezenetan gerta daitezkeen istripuen erantzunkizunik.
4. Egitaraua borondatearen truke banatuko da. Udaletxean eta tabernetan ere salgai egonen da.
5. Aurten «ASEGARCE»k antolatutako partidu profesionalen berri esku programen bidez izanen dugu, bertan lekua, ordua e.a. zehaztuko direlarik.
6. Zezenetan dabilzenei eskapa bidea errezagoa egiteko barreren gainean inor ez esertzea eskatuko genuke.
7. Aurrerako bazkideen bazkarira joan nahi duenak txartelak abuztuaren 13a baino lehen salgai izanen ditu Txokon eta Adurren.
8. Goizeko hiruak aldera egunero, ligatzeko ingurutxoia izanen dugu.

A V I S O S

1. La charanga LOS INCANSABLES animará el pueblo todos los días de mañana, tarde y noche.
2. Los cabezudos saldrán todos los días a la tarde junto con la charanga.
3. El Ayuntamiento no se hará cargo de los accidentes que ocurran en las vaquillas.
4. El programa de fiestas se repartirá a cambio de la voluntad. Además se podrá obtener en el Ayuntamiento y los bares.
5. Asimismo, se informará debidamente sobre los partidos de pelota profesionales organizados este año por «ASEGARCE», mediante los correspondientes programas de mano.
6. Sería de agradecer que el público asistente a los espectáculos taurinos se abstuviese de sentarse encima de las barreras, para así facilitar la huida de los que en apuros se vieren por las embestidas de los astados.
7. Todo el que desee asistir a la comida de los socios del C.D. Aurrerá deberá comprar el ticket antes del 13 de agosto en los bares Txoko y Adur.
8. Todos los días, a las 3 de la mañana, habrá Ingurutxo para ver si ligamos un poco.

PLAZAOLA

MANUEL LASARTE ARRIBILLAGA 1927.eko abenduaren 16an jaio zen Leitzaan, Franki baserrian. Bertsoarako zaletasuna oso gazterik sortu zitzaion. Amak bertso zaharrak kantatzea izugarri gustokoa izaki, Manuel adi-adi egoten zen entzuten. Aitak tarteka ere kantatzen omen zuen baina oso bakanetan. Dena den, behin aitak kantatutako bertso zati bat gogoan hartu eta horrela poliki-poliki hasi zen bertsoak egiten eta osatzen eta bakarrik zegoenean aritzen zen kantari. Behin, etxe ondoko kantuan Martikoneko Juan Martin eta bere anaia Bittorio ezagutu zituen eta biak bertsoan hasi omen ziren. Horrela, Juan Martin Manuel tentatzen hasi eta huraxe izan zen norbaiti bertsoan erantzun zion lehendabiziko aldia.

Hamabiren bat urte zituela Aiara joan zen bizitzera eta handik Oriora. Gipuzkoaratu eta handik gutxira hasi zen plazaz plaza bertsoan Basarri eta Uztapiderekin. Garai hartako eta egungo bertsolari gehienekin herriz herri ibilia da kantari.

Nafarroa Garaiko bertso gintzaren lekuko paregabea dugu Manuel Lasarte. Klasikoa eta txukuna, hizkuntza garbia eta musikalitate aberatsen jabe, zortziko ttikian maisu. Adituek aho batez aitortzen dute hitzez hitz bertsoa neurtzen beste inork ez duen zehastasuna duela, egitura gramatikalak batere behartu gabe, gainera.

Bertso idatziekin liburua osatua du Manuelek «Gordean neuzkanak» titulupean. Hiru bertso-kaset ere kaleratuak ditu. 1994an beste liburu bat argitaratu zuen Lasartek «Lazkao-Txiki gogoan» izenekoa. Manuelek bere adiskideari egindako omenaldia, aitortpena eta agurra da. Biek eta beste zenbait bertsolarik herriz herri kantatutako bertso sorta bildu ditu bertan.

Oraingoan, M. Saralegiri egindako omenaldiaren egunean, bazkarikoan, han ziren bertsolariak Manueli kantatutako bertsoak papereratu ditugu. Azkeneko biak, berriz, Manuelek berak M. Saralegiri eta Perurenari botatakoak.

1. X. LIZASO

Garai batean aizkolariak
Leitzen hobenak pareko
pelotari ta harrijasotzen
zer ote degu hobeko
herriko markak, herrian hautsi
behar denetik konpleto
nahiko motibo badaukazute
Leitza haundi esateko (BIS).

2. EGAÑA

Leitza haundikin Lizasok zuen
adarra jotzeko plana
harrijasotzen eta aizkoran
baina hori ez da dana
bertsolari bat ere badegu
Leitzan benetan laztana
bertso batzutan gora dezagun
gure maisua izana (BIS).

3. TELLERIA

Bururatuta gure Andonik
Manuel aipatu danba
eta ez dakit jendeak zertan
zuen holako burruna
Andonik dio hor da Manuel
gure maisua izan da
oraindik ere kontuz ibili
honuntza etortzen bada (BIS).

4. X. LIZASO

arrazoi dezu etortzen bada
gu estu hartu gentzake
baina zergatik emango zaio
harri horrenbeste neke
ez ikaratu ez naiz hasiko
Manuel bertsoen eske
zu etortzeak balio baitu
gure bertsoak hainbeste (BIS).

5. EGAÑA

Frankin jaio ta gaztea zala
gero Aiaraino jua
eta Orion bizitzen jarri
sasoi hartu zun orduan
Euskadin libre hor ibili da
txori txikien moduan
baina sekula ez du ahaztu, ez
bere kabia nun duan (BIS).

6. TELLERIA

Eta Lasartek egin dun bera
egiten dute usoak
hark hegal eta beronek oinez
pasa herri eta auzoak
nunahi ibiliz hitzaldin eder
lanbide eta bertsoak
hainbat lekutan ibili arren
maite du herri osoak (BIS).

7. X. LIZASO

Etorri da ta erakutsi du
behar hainbat borondate
omenaldia eskeintzen zan da
Manuel nola aparte
Leitza ta biek hoiek lotura
betikoa dadukate
Lasartek Leitza maite du eta
Leitzak maite du Lasarte (BIS).

8. EGAÑA

Beti kabira itzultzen daki
nahiz gaztea zala alde
ta Leitzak ere bere bihotza
daduka Lasarten alde
orain gauza bat kontatu nahi det
intentzio txarrik gabe
lehen besteok zahartuaz goaz
ta zu berdin berdin zaude (BIS).

9. TELLERIA

Esan liteke Manuelentzat
Leitza dela zilbor-heste
juan dan lekuan herri honentzat
eman du nahikoa ospe
eta bertsoetik urrenduz daude
hiru neskatila gazte
guk tragotxoa egin artean
soinu jotzera zatozte (BIS).

10. LASARTE

Hemen bazkaltzen ari naizela
hau da pentsatzen duena
Leitzako herriak badula zerbait
beste inork ez duena
gizon haundiak haziak ditu
Saralegi, Perurena
biak batera zorientzea
izango det nik onena

Iñaki zahartzen dijoakigu
Mikeltxo dago gaztea
indarrez dira paregabeak
bata bezela bestea
geroko berri ez dakit baina
hauxen da nere ustea
kostako dela herri batean
holako bi ikustea

ROSA SESTORAIN

TRESNA ETA OHITURA ZAHARRAK

AZKEN urteotan antolatu ditugun ekintzei gainbegiratu bat ematean ohartu ginen arlo batean hutsune nabarmena genuela, gure arbasoek utzitako ondare kulturala erakustean, alegia; gaur egun, oraindik, baserri eta herriko etxe zaharretan jasoa edo baztertua dagoena.

Erronka erakargarria zen herri osoan bildutako tresna eta erreminten bidez aurreko bi-hiru belaunaldien bizimoduaren ikuspegi orokorra ematea, nahiz eta jakinaren gainean geunden horietako asko hondatuak edo gaizki salduak izan direla urteotan arrazoi ezberdinengatik eta ezin ezagutuko ditugula.

Erakusketa orokor honek iharduera guztiak kontutan hartzea eskatzen zuen, nekazaritzatik hasita industrigintzaraino, lanbide ezberdinak eta etxeako tresneria. Jakin bagenekin tresna horiek kontserbatu direla, baina ez non. Hauek Leitza osoan bilatzea eta tresnen jabeen laguntza lortzearekin batera sailkapen lana egitea (berdinak ziren asko ez elkartzeko) eta falta zirenak bilatzea..., urrats guzti horiek uztartzea izan da lanik korapilotsuena. Orain, euren laguntza eskaini duten etxe eta baserriak zenbat izan diren ikusten dugunean ohar gaitezke herriko bazter guztiak ageri direla eta zen-

bat jendek erakutsi duen laguntzeko borondate ona.

Guztira ia mila tresna dira duela belau-naldi batzuk bizi zirenen bizimodu eta lanbideen berri emateko ahalegin honetan bildu ditugunak. Hainbeste tresna izanik leku haundia behar zuten eta aproposena frontoia iruditu zitzaigun; leku itxia izatean tresna guztien kontserbazioa ziurtatu zitekeen, azkenean txiki samarra gertatu bada ere.

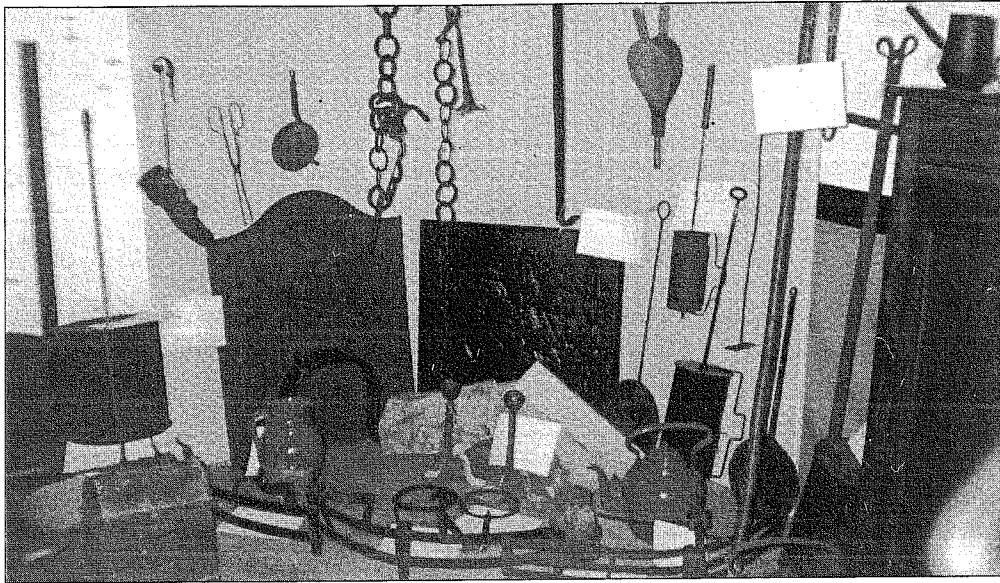
Erakusketak guztiok harritu gaitu piztu duen interesa dela eta. Bisitariek euren eritziak emateko jarri dugun koadernoak da honen lekuko. Besteak beste, aipa dezakegu behin baino gehiagotan azaltzen den desioa, erakusketa hau ez dadin izan testimonio gisako ekintza isolatu bat, baizik eta moduren batean jarraipena izango duen ekintza, bere eragina zabalduko duena.

Hausnarketa hauek, herritarrenak zein kanpotarrenak, guk pentsatu baino askoz hobeto erakusten dute erakusketak Leitza-rentzat izan duen garrantzia.

- Erakusketa oso ongi iduritu zait eta beharbada «museo» iraunkor baten oinarria izan beharko luke.

- Nere denboran ikusi doten gauze polittena ikusi dot. Aspaldin aierrak eotten

nitzen baserriko tresnak denak baten ikusteko. Urte askoan iraun dezala honek.

- Oso interesgarria izan da, harrigarriena da nola konserbatu edo gorde diren oraindaño honelako tresna batzuk. Luzaroan gorde ditzatela.

- Politaz aparte, nik uste dut garai bateko jendea nola bizi zen ikusi eta ikusteko eta kultura pixka bat areagotzeko oso ona dela.

- Liburu batetan bildu behar lirateke.

- Nola adierazi bi hitzetan? Hasteko, esan eskertua naukezuela horrelako aukera eskeintzeagatik, bai tresna zein denbora aldetik. Haurtzaroko oroitzapen asko etorri bait zaizkit.

Hala ere, tresnen erabilera zuzena ikusteko aukera somatu dut faltan. Beharbada ezinezkoa litzateke, hori baloratu izan duzuela pentsatzen dut. Dena den, zorionak eta eskerririk asko.

- Ez nuen espero hainbeste gauza zudenik baserrietan eta izugarri harritu naiz frontoia hain betea egoteaz. Gauza guztiak oso politak dira eta liluratuta geratu naiz. Meritua dute baserriarrek gauza hauek hain ongi konserbatu izanaz, batzuk urte asko dute eta.

- Hemen gu baino lehen egon zirenek beren eskuz harria, metala eta zura euren bizitzari nola lotu zizkieten erakusteko eta guri utzi zigutena ikusteko oso modu zirragarria.

- Zorionak erakusketa honen antolatzailerei. Ondotik datozenek gure arbasobizimodua ezagutu dezatela.

- «Filipatuk» gelditu ga. Ez giñun uste hainbesteko aldea zegoanik orduko tresnakeraguneroko bizia, eta oraingoaren artean.

Jendek (jende batzuk) oroigarri hauek gordetzeko meritua izandu do. Beste batzuk biltzekoa eta erakustekoa. Hauei denai eskerak.

Eta beste proposamen bat iñen nuke: liburu eta testu zaharren erakusketa.

- Oso polita iruditu zait, guk, gazteok, ezagutzen ez genituen gauzak ezagutzeko modua eduki dugulako. Horrelako beste erakusketa batzu egin beharko lirateke baina ez frontoian, pilotan ezin bait gara ibili.

- Zorionak Leitzako jendeari, bertako tresnak eta ohitura guztiak horrela jasotzeagatik eta hain txukun eta erakusgarri jartzeagatik.

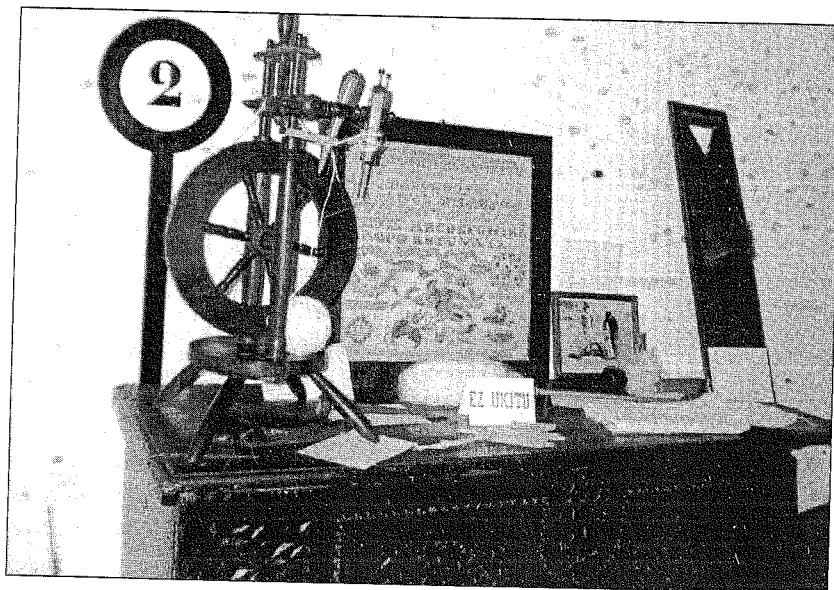
Lan ederra. Eta asko ikasi dugu!

- Oso interesgarria dena. Komeni litzateke tresnen jabeek adieraztea hauen balio historikoa ez ditzaten nolana hal; eta egitekotan esku honetara doazelako garrantzia osoa eduki.

- Ez da batere errega, erakusketa honetako txoko batzuk ikusterakoan somatutuan zirrara adieraztea.

Zenbait tresna ezezagunak egin zaizkit eta urruneko haize goxo batek, garai-haie-tara hurbilduarazi nau.

PESTAK 95 - LEITZA

Nahiz eta zenbakiari arioren hainbeste denbora ez denik eman, egunetik egunera edo urtetik urtera egoerak, konturatu gabe gure bizimodua aldatu du. Oso polita da erakusketa behin eta berriro ikusiz, euskaldunaren bizimodu gogor eta aberatsaz jabetu eta harro sentitzea.

Guk edo nik behintzat tresna batzuen aurrean deskoneksio bat egon dela somatut nere bizimoduarekin konparatuz eta gaurko gizartearen funtzionamenduak eta egoerak hau dena estali edo baztertuta utzi du.

Roilo txar hau alde batera utzirik, LAN ABERATS, POLIT ETA AHAZTEZIN hau aurrera eraman duten «ALFER KUADRILA»-ri eskerrik beroena.

ZORIONAK DENEI eta TRESNAK UTZI DITUZUEN GUZTIEI noski, bestela nola sortu hau?

Erakusketa honek balioko balu tresnen jabeak eta ikustera etorri direnak konturatzeko baztertuta, ezkutuan eta ahaztuta dituzten «trasteak» ondare historikoa direla eta gorde eta zaintzeko erabakia hartuko balute, hasieran genituen helburuak gaindituko lirake. Kontserbatzearekin eta zerbaitetan, zergatik ez, errestaurazioarekin gure historiaren atal garrantzitsu bat bermatuko litzateke, denok bait dakigu guztion betebeharra dela «gurea» ondoko belaunaldiei transmititzea, «eurena» eraiki ahal izan dezaten.

ANTOLATZAILEAK

LEITZAKO TORREA

BEHIN baino gehiagotan entzun izan dugu Leitzan bazegoela nonbait Gaztelu bat, baino misterio kutsu batekin, zeren ez genekien non egon zen, nolakoa zen, zertarako erabiltzen zuten, zeinena zen... Auñamendiren "Enciclopedia General Ilustrada"n horrela irakur daiteke: "Leiza. Castillo: Poseyó un antiguo castillo cuyas ruinas eran bien visibles no hace todavía un siglo." Eta ondoren dato mordo bat ematen ditu izandako "alcaide" eta frontierako gerlatz. Egia esan, nik ez nuen inoiz holakorik entzun ezta non kokatu zitezken ere Gazteluaren hondakin horiek. Julio Altadill ospetsuak hala dio bere "Castillos Medioevales de Navarra"n: "No tuvo castillo, pero tal condición puede reconocerse a su casa consistorial por su extraordinaria solidez, un castillo para la paz, hoy algún tanto desfigurado y que en los días intranquilos del siglo XIV, fué el centro de resistencia de la comarca en defensa contra las invasiones de los gipuzkoanos. Fué considerada como un castillo realengo." Orain badakigu ziur Udaletxea 1745ean eraiki zela; imaginazioa ere askotan erabiltzen da. Badaude beste zenbait liburuetan ere Fortaleza, Casa eta Torre bezalako aipamenak, baino lehengo urtean argitaratutako liburu batean azaltzen dira Leitzako Gaztelu edo Torreri buruzko aipamen gehienak eta hori erabiliz Leitzako Torre edo Gazteluaren kontu hau pixka bat argitzen saiatuko naiz. Liburu hau "Castillos Reales de Navarra (siglos XIII al XVI)" da eta bere egilea Juan José Martinena Ruiz.

HISTORIA PIXKA BAT

Gazteluak Nafarroako Erresumaren defentsa sistema garrantzitsua osatzen zuten, gehien bat gatazka garaietan. XIVgn mendezkero dokumentazio asko jaso da honi buruz, gehien bat erreziboak, obrako gastuak, "alcaide"en soldatak, etab., eta dato hauetatik atera ditzakegu ondorio garrantzitsuak.

Nafarroako gaztelu gehienak ez dira izaten jauntxo batenak, bere bizi toki eta botere feudala zentralizatzen duena, baizik Erregearenak eta ia beti gudu gazteluak. IX. mendean azaltzen dira aurreneko torreak edo zeleta tokiak mairuen kontra egiteko; baino gazteluak oraindik ez eta inguru honetan gutxiago, Gipuzkoa Nafarroako Erresuman zegoen eta mugarik ez zegoelako.

1.200gn urte inguruan kastellanoak Araba eta Gipuzkoa hartzen dituzte eta orduan hasten dira egiten gaztelu mordoxka bere mugak defenditzeko. Gipuzkoako mugak Ausa, Ataun, Gorriti eta Leitzako gaztelu edo torreak defendatzen zituzten. XIII. mende honetan Erregeak 100 gaztelu inguru zituen, Santxo Azkarraren garaian egindakoak, baina dokumentuetan ez dira azaltzen mende honen bukaera arte. Gero XIV eta XV. mendetan konponketa asko egin zituzten guduak zirela alde batetik eta bestetik zahartu egiten zirelako, adituek diotenez 1328an gaztelu gehienak 100 urte baino gehiago baitituzte.

Leitzakoa "casa, casa fuerte edo fortaleza" bezala azaltzen da XIV. mendean zehar eta ondoren "torre" bezala. Hala ere 1345ean egindako obra batzuen kontutan "torr de leiza" izendatzen dute. Adituek "Torre" deitzen diote Leitzakoari eta aldiz "Castillo" Ausa, Ataun eta Gorritikoari.

Leitzeko Torreko lehenengo aipamena 1318ko dokumentu baten azaltzen da. Bertan armagizon bakoitzaren soldata "...es de 20 sueldos y 5 cahíces de trigo al año. Según esa pauta, la torre de Leiza, que por esos años contaba con 60 hombres para su defensa, tenía una retenencia de 60 libras y 300 cahíces." Juan López de Urroz zen "alcaide" a garai hortan.

Ondoren obrak eta beste kontuk direla askotan azaltzen da, gero ikusiko dugunez, baina 1347an ordurarte zegoena, zahartuta edo, utzi eta berri bat eraikitzen da.

TORRE BERRIE

la 1345an egindako obra batzuetan ikusten da egoera txarrean zegoala, negua nola hala pasatzeko "Se pusieron en la Torre de Leiza cuatro grandes cabrios al pie, <en manera que este ynierno no aya a caer, et al uerano y pueda la Seynoria proueer de lo que conuiene>." Urte hortan bertan ere, eta etxea behar bezala ez gordetzeagatik "destituzioak" izan ziren: "En 1345 le fué retirado el alcaldío de la casa torre de Leiza al escudero Pedro García de Yániz, <por razón que no guardaua la dicha casa segunt prometió>."

Beraz Torre berri bat eraikitzen da eta hau harrizkoa eta herrian bertan, orain artekoa egurrezkoa baitzen eta gainera herritik urruti, erreka ondoan, 1347ko dokumentu zahar batean esaten denez. Hiru orrialdeetan zehar kontatzen zaigu Torre non egin behar den, hortarako etxea zeineri erosi zitzaion, tamaine eta obra ingurúan izandako gorabehera dexente. Hona hemen zati batzuk:

*q[ue] fizo por f[azer] la casa de leiza de piedra et de mortero Reyna aya
do en ancho et treinta y cinco codos en alto y las paredes tres codos en
amplio q[ue] montan tanto como xxx codos en largo y xy en ancho y xxxv
codos en alto tornandolo quadrado dentro en la villa al cabo jussano de la
dicha villa la qual la seynora Reyna aya mandado f[azer] de piedra la qual ata
agora solia ser de fusta aleyssos de la dicha villa cabo el rio por g[ra]tissima f[echa]*

<Item por fazer la casa de Leyca de piedra et de mortero (...) en ancho et treinta y cinco codos en alto y las paredes tres codos en amplio que montan tanto como xxx codos en largo y xy en ancho y xxxv codos en alto tornandolo quadrado dentro en la villa al cabo jussano de la dicha villa la qual la Seynora Reyna aya mandado fazer de piedra la qual ata agora solia ser de fusta aleyssos de la dicha villa cabo el rio...>

Beraz herriaren ondoan egiten da eta bere tamañe, codo horren neurrie "codo real" harturik (574 mm.), beste bi "codo" bai baitaude, luzen 17,2 m., zabalera 8,6 m. eta alture 20 m. izango zen.

<Item a Ochoa Martinez de hurtuvia alcayt de la dicha fortaleza por la compra de la casa y huerto do la dicha Torr es empezada de piedra la qual compro de john ochoa dayzpilo y por mudar la dicha casa del dicho john dayzpilo en otro lugar>.

Hau da, Torre berrie egiteko etxea eta baratza erosi behar izan zioten beste norbaiti eta gainera beste etxe bat egin (garai honetan seguraski etxe gehienak egurrezkoak ziren).

Urte honetan beste xeblekeri bat ere gertatu zen. Obrak hasterakoan, bertakoak idi pare bat bere gurdiarekin jarri zituzten harriak ekartzeko, urrengo 20 urteetan Gipuzkoako aldeko mendietatik egurra ateratze truke. Baina Ochoa Mtz. de Blastegui izeneko "eskudero" gipuzkoanoak idiak lapurtu zizkieten eta beste pare bat erosi behar izan ziren "al señor de la ferreria mediana".

Item por razon q el otro par de buyes q dieron los de Leycca robo ochoa Mtz. de Blastey escudero de ypuscoa por tanto el dicho recibidor compro otro par de buyes de po diaz seynor de la ferreria mediana de Leycca por mas de ochoa durtuuia alcayt de la dita casa de Leycca. C. r. y. f.

"Item por razon que el otro par de bueyes que dieron los de Leycca robo ochoa Mtz. de Blastey escudero de ypuscoa por tanto el dicho recibidor compro otro par de bueyes de po diaz seynor de la ferreria mediana de Leycca por man de ochoa durtuuia alcayt de la dicha casa de Leycca>.

Urrengo. 30urteetan aipamen asko dago, gehienak egindako obragatik, eta torreak zeukan garrantzia adierazten dute. Adibidez 1358an paretak gehiago goratu zituzten: "En la torre o fortaleza de Leiza, se alzó de obra de piedra, en 1358, por encima de la fábrica existente, un añadido de 3 codos y medio de grosor". Hau da, lehen 20 metrotakoa baldin bazen, orain 22 metrotako altura izango zuen. Alajaina!

1378an Gaztelakin izandako gerraren ondorioz osotara txikitzen dute: <fue cayda et derribada>.

Hemendik aurrera eternaldi dexentea ezagutzen du, beste 80 urte pasa arte ez dago kio "Alcayde"rik eta. 1406ean oraindik suntsitua zegoen eta 1410ean Errenteriko argin bati eskatzen diote konpontzeko presupostua (Juan de Renteria). 1429 arte ez da obrarik egiten eta urte honetan konponketak egin eta berriz soldaduak bidaltzen dituzte. Torre inguruko fosa edo zuloa inguruko gizonak egiten dute jana eta edari truke: <... en dar a comer et beber a los de las comarquas, que benieron a facer el fosado de la dicha torr grant numero de gentes>. Edari hau ardoa izaten zen eta mendialdean eta Behenafarroan batzuetan sagardoa edo "pomada". Peonei ematen zitzaien ardoa nolakoa behar zuen izan Fueroak esaten du:"<...el vino denlis tal que sea bien temprado, solament que aya color de vino, et non sea tornado ni del todo agrio>. Si se les daba pan de trigo, de un robo debían hacerse 16 panes. También se les daba aceite y una cebolla, carne por gracia, no por obligación, y sopas de queso. Fuero General, lib. III, tít. V, cap. XVI". Hau orain dela 600 urte.

Ondoren 1444ean berriz Gaztelakin gerra; Areso eta Leitza osotara suntsituak izan ziren. Garai honetan gaztelu asko abandonatzen dira, gerra sistemak aldatzen dira artilleriakin eta bertan ere giroa txartzten joan da gerra banderizoak direla eta.

Hala ere Leitzako torrea berreraikitzen da 1460 inguruan eta 1461ean du izendatua bere azken alcaidea, Martin de Eraso. Gorritiko gazteluak ere 1464ean dauka azken alcaidea, Ochoa de Leiza. Hemendik aurrera erreferentziak galdu egiten dira. Orokorrean gaztelu batzu abandonatu egiten dira eta bertakoak hango harri eta egurrak bere lanetarako erabiltzen dituzte, pleito dezente sortuz. Beste batzuk herriei, elizari edo jauntxoei saldu edo ematen zizkieten, batipat beren taldekoak baldin baziren. Azkenik, zutik iraun zutenak, Nafarroako konkista ondoren bota egin zituzten, 1512an erregeak aginduta, 1516ean Cisneros kardinalak (honek gaztelu, torre, muralla eta monastegiren bat ere bota erazi zituen matxinadarik izan ez zedin) eta 1521ean Carlos V.k aginduta geratzen zirenak. Honen ondorioz gazteluei buruz dokumentazio dexente geratu da baino aztarnarik ez, hau da ez dakigu non kokatuak egon ziren edo nolako estruktura zuten.

EGITURA ETA IHARDUERA

Badakigu hasieran egurrezkoa bazen ere gero harrizkoa egin zutela eta beti "de Rea-lengo" izan zela, erregearena eta honek izendatutako "alcaide" a zen bertako arduraduna. Ikusiko dugu pixko bat zer eginkizun betetzen zituzten eta egindako obrak zer nolako egitura erakusten duten Torrean.

Alcaidea funtzionario militar bat zen eta erregeak gaztelu baten kontu jartzen zuen denbora jakin batez. Gehienetan hidalgo eta zaldunak dira eta gutxitan azaltzen da "palciano" edo "señor solariego" izana. 1372an Nartarteko Jauregiko Jauna Leitzako Torreko "alcaide" izendatu zuten. Beren obligazioen artean, bertan bizi; armaz, janariaz eta jendez ornitua eduki; hil arte defendatu; behar ziren konponketak egin... Eta gaizki bete ezkeror laister eskatzen zaizkio kontuk. Ikusi dugu Leitzako alcaidea nola bota zuten 1345ean. Ausa edo Auza gaztelukoak ere gorriak ikusi zituen: "Cuando en 1335 don Pedro Ladron de Guevara perdió el castillo de Ausa frente a los guipuzkokanos, todos sus bienes, incluido el palacio de Yaben, fueron tomados a mano real en castigo de su negligencia en la defensa".

Gerra garaian defentsa zen bere eginkizun nagusia frontierako torrea baitzen hemengo eta garrantzitsua dirudenez. 1334ean, "el alcaide de la torre de Leiza debía sostener 70 hombres armados, aunque sólo consiguió armar 45". 1335ean gipuzkoarren eraso baten ondoren, Juan Garcia de Reta Merinoa pertsonalki etorri zen frontalero mordoxka batekin ingurua defendatzeko. 1350ean Leitzako torrean 15 frontalero zeuden Ochoa de Urtubia alcaidearen agindupean. Beren armak lantzak eta baleztak ziren, eta bake garaian polizi lanak ere egiten zituzten, espetxe bezela ere erabiliz: "Los calabozos, generalmente subterráneos, eran húmedos, oscuros y fríos, y los presos estaban casi siempre encadenados, sujetos con grilletas o metidos en cepos". Hala ere ez zuten denbora asko irauten espetxean, eta lehenbailen zegokien zigorra ematen zieten "... azotes o desorejamiento (belarria moztu, bai) o bien, en casos de mayor gravedad, ejecutando la pena capital: horca o despeñamiento desde lo alto de la torre". Ez dakigu hemen horrelakorik eman zen...

Alkaideak bere lanegatik kobratu egiten du, diruan eta garian, eta beti gazteluen garrantziaren arabera. Leitzakoa 1355ean gehiena hartzen dutenen artean azaltzen da: 8 libra eta 4 cahiz.

Egitura-Nolakoa. - Badakigu 1347 arte egurrezkoa zela eta ondoren harrizkoa, laukie eta oso altue. Goazen beste zehaztasun batzu ikustera.

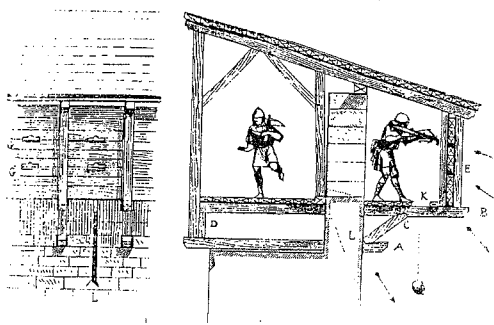
Hesia. Hasteko torrearen inguruan lurrean sartutako egurrezko eztakaz egindako lehen hesia izaten zuten. "Palenque" edo "empalizada" deitzen zioten eta jendea eta aziendak ez inguratzeke eta gerra garaian aurreneko oztopo bezala erabiltzen zuten. "En la torre de Leiza se trabajaba en 1333 <in reficiendo de nouo de lignis clausuram dicte fortalezie uocata palenc, que erat putrefactam>". Hamaika urte beranduago haritz egurrez berritzen dute <la meatat del palenc, qui era caydo, en l'otra meatat que iua a cayer>. 1347an berriro bertako nekazariak goratzen dute, erregeak ordainez obie eta urdaie emanez.

Putzua, edo zuloa egiten zuten hesiaren barrutik, "cava, taillada edo fosado" deitzen zutena. Leitzan 1347an "la cambra sobre el portal de la cava" konpondu zuten. 1363an berriz "acudieron 240 hombres de la tierra de Larraun a Leiza <ad abrir et limpiar la taillada de la dicha fortaleza>, cobrando a 10 dineros cada uno". Azkenik 1429an Leitzako torre edo etxeko "fosado" a inguruko gizonak egin zuten, jana eta edari truke.

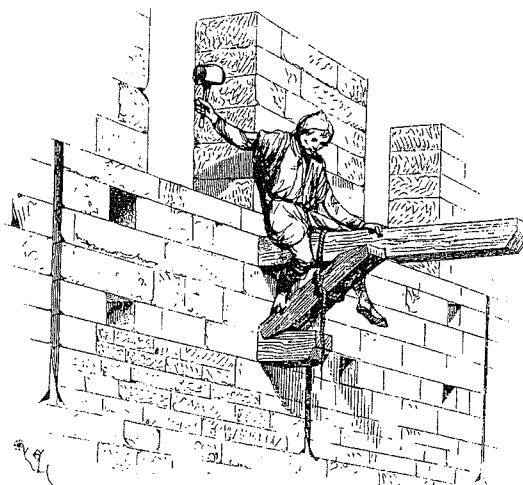
Zubie. Putzua pasatzeko behar zen eta ate bakarrean egoten zen, trinkoa edo goratzen zena. Hau goratzeko pertike edo palanka batetaz baliatzen ziren kontrapesoz goratzen zena eta kate batzuekin zubia ere goratzen zuten. Leitzeko <la puent leuadiz> konpondu zuten 1333an, <cum cathena sua férrea>. Ondoren berritu zuten haritzez 1344ean eta 1347an berriro ere aldatu egiten dute <porque la otra puent non ualia ren ni era leuantadiça>.

Arkerak. Propio egindako tokiak, kanpoaldera aterak (andamio moduan) arku eta balaztak erabiltzeko. 1344ean lau eraiki ziren Leitzako torrearen lau ixkinetan.

JUAN JOSE MARTINEZ RUIZ

Disposición de las arquerías y andamios.
(Según la Encyclopédie Médiévale,
de Viollet le Duc).

Obra guzi hauek egiteko bertako jendeak ere laguntzen zuen, behartuk baitzeuden, eta trukean "almut" e bat garikin egiten zen obie ematen zieten (ir a pan de almut). Bartzuetan, obra garrantzitsuetan, "conducho" (urdaie, gazta...) eta edarie gehitzen zitzairen. Bestetan berriz dirutan ordaintzen zieten. Gai honek pleito dezente ekartzen zuen. Leitzan 1333an obra garestiak egin ondoren gobernadorea etorria zen kontuak ikustera ia hemengo jendeak gehiago jarri behar ote zuen edo. 1347an berriz, aurretik tasatutakoa

(200 l.) baino askoz gehiago kostatu zen obra bat ikustera etorriak ziren Iruñetik informe bat egin eta ordainketa baimentzeko: "... el maestro había hecho el cálculo por bajo <como aqueil qui, magüer fues buen maestro, de sus manos nunca fezo tal hobra>, admitiendo el propio recibidor que <nin por mucha maor quantia se podria facer tal labor>". Orain bezelatsu...

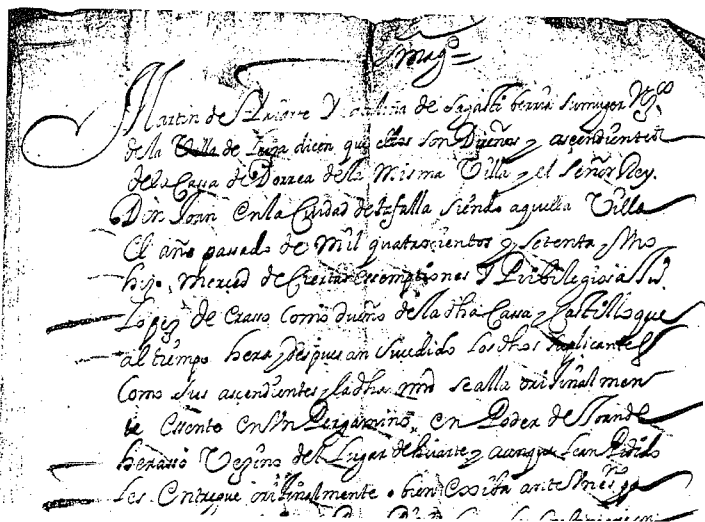
Badira oraindik obra, ordainketa eta holakoren aipamen gehiago, baino orain arte ikusitakoekin nahikoa dugu gutxienez ideia bat egiteko nolakoa izan zitekeen Leitzako Torre hura eta bere inguruan nolatsuko bizia izaten zuen.

Ez ditugu janariak aipatu, baino kontu eta faktura asko dago gazteluek egiten zuten gastuekin. Obie gaztelu edo torre bakoitzak egiten zuen; ardoa soldaduentzat "artículo de primera necesidad" bezala zegoen hartue eta bestela gehien azaltzen direnak hauek dira: urdaie, olio, babak, gazta, mijo, gatz, haragie (ardie, azurie, behie...) eta arraie: "25 merluzas secas a un sueldo cada una y cuatro congrios que importan 17 sueldos"; "dos cargas de merluz salado, una de arenques y otra de sardinas". Hau garizuma garaien erabiltzen zen gehienbat. Gaztelu batera denbora gutxirako bidaltzen zutenean talderen bat, obie, gazta eta ardo hutsekin bidaltzen zituzten. Gainera gizon bakoitzak jan zezakeena "ordenanza real" batek esaten zuen, adibidez: "... un robo de trigo mensual y un carnero por cada veinte hombres, un garapito de vino por cada ocho y cuartal y medio de cebada por rocín".

ONDOREN ZER?

1461ean ikusi dugu Torreri buruzko aipamena. Ondoren ez da gehiago izan Leitzan erregearen gaztelu edo etxerik soldaduekin eta gerrarako prest. Zer gertatu zen etxearekin? Non zegoen?

Duela gutxi Leitzako Udaletxean dokumentu bat aurkitu dugu Torretaz hitzegiten duena. 1650ekoa da: "Traslado del auto de la Corte por el que se ordena que Juan de Eraso entregue o haga traslado de un privilegio de 1471 por el que se declaraba exenta la casa Dorrea de Leiza".

"Martin de Iriarte y Catalina de Sagastiberria su mujer vecinos de la Villa de Leiza dicen que ellos son dueños y ascendientes de la casa de Dorrea de la misma villa y el señor Rey Don Joan en la ciudad de Tafalla siendo aquella villa el año pasado de 1471 hizo merced de ciertas essemptiones y pribailegios a Martin (?) Lopez de Eraso como dueño de la dicha casa y castillo que al tiempo era y despues han vendido los otros suplicantes como sus ascendientes y la dicha (...) se alla orijinalmente essento en un pergamino en poder de Juan de Herasso vecino del lugar de Huarte (...)"

Hau da, 1471an Martin Lopez de Eraso Torreko nagusia da (1461an alcaidea zena beharbada?) eta 1650ean nagusiak M. Iriarte eta C. Sagastiberria dira.

1726ko "apeo"an azaltzen da hurrena Torrea izena, dirudienez etxe, edo nagusi, ospetsua gainera:

"95. Bernardo de Bordaberri—— Torre, propiedad de Lorenzo Oronoz procurador del Tril. ecco. de Pamplona."

"... dixeron que en la casa propia de Lorenzo de Oronoz esrbno. Real que reside en la ciudad de Pamplona con empleo de pror. de la Curia ecca. de este Obispado estan en un cuarto cerrado de dicha cassa Cui a llave tiene el dicho Oronoz los rexistros orixinales de Juan de Iriarte, Martin de Leiza, Juan de Leiza, Juan de Soroa, Domingo de Areso y Oressa y Martin de Gorriti escribanos Reales ia difuntos ..."

Azkenik, lehengo mendeko kontuk. 1834eko abuztuaren 23an Torrea erre egin zuten. Nagusia José Ramon Cestau zen, karlista ospetsua, eta etxean paper asko eta garrantzitsuak gordetzen zituen. Elizako kontuk ere berak eramaten zituen eta denak erre ziren sutean. Horrela dio Leitzen "Escribano Real"ak egindakok informean: "... que en 23 de agosto de dicho año de treinta y cuatro, se presentó en esta Villa el General Rodil con su columna, el que procedió inmediatamente al saqueo e incendio de la casa del recordado Cestau, en el cual fueron reducidos a cenizas todos los (oficios, apeos,...) que contenía, y entre ellos el libro de cuentas de...". Gizona preso eraman zuten Iruñera, eta urriaren 12an idazten du gartzelatik Elizako kontuak nola utzi zituen esanez. Badira berriro Torreko garbaran azaldutako dokumentu batzuk Zumalakarregik eta Erregeak sinatuk bi Cestau-tar teniente izendatuz gerran izandako adoreagatik.

Auñamendin ere hola dio: "Recuerdos carlistas. La casa "Torrea" sirvió de alojamiento a Carlos María Isidro de Borbón y a Doña M. Teresa de Braganza . Asimismo y durante la segunda guerra descansó en ella Carlos VII. Tuvo un hospital de sangre carlista; opción predominante de la población leizarra."

Hemendik aurrera gure attun-amonei galdetuz aterako ginuzke orain arteko gertakarien berri. Badira oraindik paper asko aztertu eta beste batzu hobeki ikusi beharrak eta ondorioak ere beharbada aldatu ditezke. Baina orain botatakoak zer esanik izanen delakoan nago eta horixe zen lan honen asmoa.

LEIZA

Relación de alcaides

1318	Don Juan López de Urroz	1335	Juan García de Reta
1321	Pedro Martínez de Beraiz y Per Arnalt de Urtubia	1339	Gil García de Yániz
1322	Fernando Ruiz de Araiz	1342	Pedro García de Yániz
		1345	Juan Ramírez de Asiain

1348	Id. con Lope Garraza y Ochoa de Urtubia
1350	Ochoa de Urtubia
1354	Martín Ibáñez de Aguirre
1360	Lope de Gamboa
1362	Juan Remírez de Asiain
1364	Pedro Ibáñez de Aguirre
1369	Adán de Urtubia
1371	Lope Ibáñez, señor de Eraso
1372	García Pérez de Ax, señor de Narbarte
1375	García de Hualde, merino de Larraun y alcalde de Gorriti
1378	Derribada a raíz de la guerra con Castilla. «Fue cayda et derribada»
1410	Proyecto de reedificación. Se trató con los mazoneros Juan de Rentería y Martín Pérez de Estella
1420	«Non mora ninguno»
1460	Id.
1461	Martín de Eraso

OBRAS EFECTUADAS POR AÑOS, CON SU IMPORTE

1333	59 l. 13 s. 11 d.
1334	9 l.
1344	15 l.
1345	20 s.
1346	6 l.
1347	287 l. 10 s. No se especifica
1348	253 l. 16 s. 6 d. ob.
1355	64 l. 6 s. 5 d.
1358	337 l. 2 d.
1363	73 l. 5 s. 5 d.
1369	31 l.
1371	26 l.
1374	100 s.
1429	175 l. 6 s.

LEITZEKO TORREA URTEETAN ZEHAR

- 1318. Aurreneko "alcaide" a.
Gizon bakoitzaren soldata.
- 1321 et 22an alcaide-en aldaketak, Pier Arnalt de Urtubia...
- 1333. Palenc edo egurrezko hesie konpontzen dute.
Puente levadizo-a konpondu burnizko katez.
Gobernadoreak kontuak ikusteko agindu herritarrak obrak pagatu behar zituzten edo ez zehazteko.
- 1335. Gerra dela eta Merinoa bertara etorri bere "frontalero"ekin.
Ausako gaztelua galdu.
- 1344. Torreko zubie berritu haritz egurrez.
Lau arkerera eraiki Torreko ixkiñetan.
- 1345. 4 kapirio haundi jarri oinean, neguan eror ez zedin. Udan ikusi behar.
Pedro García de Yaniz alcaide-a kendu (destituitu).
- 1347. Torre berrie erakiki, harrizkoa eta herrian bertan.
Lanean ari zirela idi pareta lapurtu...
Zubi berrie jarri, hau goratzen dena.
- 1350. Ochoa de Urtubiaren agindupean, 15 frontalero.
- 1355. Leitizan retribuzioa, 8 libra eta 40 cahiz gari.
- 1358. Torreko paretak gehiago goratu.
- 1363. Larraun aldetik 240 gizon etorri fosa ireki eta garbitzera. Bakoitzak 10 diru kobratzen ditu.
- 1371. Erregearen zurgina etorri torreko obrak tasatzera.
Puente levadizo edo zubie berregin.

PESTAK 95 - LEITZA

- 1372. Garcia Perez de Ax, Narbarteko Jauregiko Jauna, alcaide izendatu.
- 1375. Garcia de Hualde, Mendietako Merinoa, Gorritiko gazteluko eta Leitzako torreko alcaide-a.
- 1378. Torrea suntsitu gerran.
- 1406. Torrea eroria (cayda) zegoen.
- 1410. Berritzeko asmoa. Errenderiko argin bati eskatu presupuestoa.
- 1429. Torrea berritu eta guarnizioa bidaltzen da.
- 1460. Torrea konpondu berriro. Azken alcaide-a izendatzen da: Martin de Eraso.

-
- 1471. Joan erregeak (Martin) Lopez de Erasori "essenciones" eta pribilegioak eman Torreko nagusia izateagatik.
 - 1650. Martin de Iriarte eta Catalina Sagastiberriak, Torreko nagusiak, pribilegio horiek erreklamatu.
 - 1726. Lorenzo de Oronoz da nagusia eta bertan ordurarteko notarioen dokumentuak gordetzen ditu.
 - 1834. Abuztuaren 23an Torrea erre eta nagusie preso eraman.

TXATA ETA NANO GOGOAN

Heriotz agiri hunkigarri askoak ikusia naiz Leitza, artxiboetako paper zaharrak astintzen nabilela, baina ez da aise asmatzen hemen jendearekin, eta animaliangana jotzea erabaki dut oraingoan. Izan ere, gure herriko pestetan ospakizun sagratua izandu baita betidanik animalien heriotza. Horregatik, nik ere mende honen hasieran hildako bi mandori, **Txata** eta **Nano** izenekoei, egin nahi izan diet gorazarre. Eta gezurretan ari ez nazela jakin dezazuen, haien heriotz agirien *facsimil* biak dakazkizuet gainera. Hona Txata zenarena, aurrena:

fac. "A"

En la villa de Leiza a doce de Mayo de mil novecientos: Ante D.
 D.ose. Ramon Zabaltza. Juez municipal de esta villa y del infrascripto
 secretario interino comparece D. Francisco Gogorza Gornio, casado, de
 treinta y cuatro años de edad, comerciante, vecino de esta villa domi-
 ciliado en la Calle de Elbarren numero 13, y expone: Que en este
 dia se le ha muerto la yegua llamada Chata, a causa de una
 caída y de aumbamiento al ser a traer una carga de leña antes
 de cargar en el paraje denominado Arimaga jurisdicción de
 esta villa y lo comparatido ante este Juegado a fin de hacer
 constar en debida forma. El compareciente se ratifico en lo dicho
 y el J. J. fuec dio por terminado el acto mandando se expidan
 al interesado las copias autorizadas que solicite y firman el
 J. J. fuec y el compareciente con el secretario interino que
 certifica

D.ose. Ramon Zabaltza

D. Francisco Gogorza

M. Miguel Zabaltza

12 de Mayo de 1895

Arremia aldean amildurik hil zen Txata zenaren jabea, Musun zaharrearan bizi zen bere familiarekin; «comerciante en bebidas y tetas»; ez zuen batere ofizio txarra. **Barreneko alaba** Lontxa Sagastibeltza Telletxearekin ezkondu 1890ean, eta lehendabizi **Ollingo ostatuan** jarriko zen, eta gero handik pasa **Musungo Fonda** ederreko jabe izatera 1915ean. Leitzarrek, batez ere Fondan langile eta neskame aritutakoek, ongi gogoan edukiko dituzte haren kontuak eta pasadizoak. Galdetu gurasoei edo aitona amonei.

Hona berriz, bigarren mandoaren heriotz agiria:

fac. : "B"

En la villa de Leiza a veinte y uno de Julio de mil novecientos uno: ante D. Miguel Joaquín San Martín Jefe municipal de esta villa por incompatibilidad del Jefe municipal propietario asistido del infrascrito secretario ^{interino} comparece D. José Miguel Zogorza, casado, comerciante, de treinta y nueve años de edad, vecino de esta villa domiciliado en la Calle de Elgoyen número trece con Cédula personal de 1.ª clase número 69 del corriente año y expone: Que en la noche anterior del veinte del actual se le ha muerto el macho del cerro llamado Nana que lo tenía asegurado en la Sociedad denominada La Agrícola y ha comparecido ante este Juzgado a fin de hacerlo constar en debida forma. El compareciente se ratificó en lo dicho y el Sr. Jefe dio por terminado el acto mandando se expedan al compareciente las copias autorizadas que solicita y firman la presente, el compareciente y el Sr. Jefe con el Secretario interino que certifica. Lease = interino = sobre puesto.

Miguel Joaquín San Martín
 José Miguel Zogorza
 Juan Miguel Larrea
 Sec. int.

Gizajoa, ez aseguru eta ez kristo hil zen **Nano** zenaren jabea ere, Musungo Fraxkuren senidea zen, baina «comerciante de vinos» bakarra, «... y tetas» delakorik ez baitu aipatzen 1900go erroldak. Senidetan zaharrena zen, Joxemiel, 1890an ezkondu **Gargartzako alaba** Luisa Zabaleta Oterminekin eta **Domintxenen** bizitzen jarri zena. Bi seme eta alaba izandu zituzten gutxienez: Ramon, Joakin eta Luisa; baina senar emazte hark mixerian bukatu zuen; pobrezia aitortu baitzuten 1914an herriko juezaren aurrean. Gerozko konturik ez dakit. Galdetu...

Dena dela, bi heriotz intesgarri horiei buruz, nere errezeloa da, ofizioari begiratur behintzat, ardoz enpo eginda hilak ez ote ziren izanen? Kontuak hola, aurtengo San Tiburtziotan jende askoren eskarmentagarri ere izan litezke. Hortik aurrera: errezoak eta, mezasariak eta, ...

NOLA KONBENTZITU?

UDAKO arratsalde eguzkitsu horietako bat zen. Galtza motxak eta tirantedun kamiseta jantzi, aulki bat eta Obabakoak liburua hartu eta balkoira atera nintzen liburua irakurri bitartean larrua pixko bat bezteko asmoz.

Ez zen erraza izan Bernardo Atxagaren liburuak zioenari adi egotea entzuten nuen zarata pila zela eta.

Begiak liburutik kentzea nahikoa izan zen entzuten nuen traktore soinua, nere parean alorretan barazkiak aldatzeko asmoz «jo eta fuego» ari zirenen pertsonen ahotsen soinuarekin nahasten zela ohartzeko.

Irudi polit horrekin batera, bi mendi punten artetik eguzkiak eskutatzen ari denean uzten duek kolore gorrixkak, liburua beste egun batetan irakur nezakeela ulertarazi zidan eta berriro ikusiko ez nuen paisaje zoragarri hari begira jarri nintzaion.

Baina soinu atsegin horretaz gain, beste bat entzun nuen. Eskubi aldetik zetorren baina ez zen ageri soinu horren sorrera adierazten zuen ikurrik. Oihartzun egiten zuela zirudien, baina zer izan zitekeen?

Amaren aurpegia ikusteak ez zidan pista handiegirik eman, baina hori bai, berak gustokoa ez zuela adierazten zidan.

Hala ere, nere zalantzak argitzeko nahikoa izan zen aulkitik altxatu, balkoiaren barandatik beherantz begiratu eta kolore desberdinetako kresta eta luzero guztietako kateak zeramatzaten «punky» batzu ikustea.

Egia zen! La Polla Records-en kontzertua zegoen gau hortan nere herrian! Eta ni ez nintzen oroitu ere! Hura marka!

Liburua eta aulkia sukaldera sartu eta tximista bezain azkar nire logelara joan nintzen, arropa aldatu eta kalera ateratzeko asmotan, inork trabarik jarriko ez zidalakoan.

Baina huraxe izan zen zerua gainera erortzea amak inora en nindoala esan zidanean. Nola ez nuen ba joan behar horrenbeste gustatzen zitzaidan taldea ikustea?

Hitz horiek entzuteak izugarrizko mina egin bazidan ere, ezin nuen besoak gurtzaturik nituela ezer egin gabe geratu. Modu batera edo bestera lortu behar nuen denbora haietan gustokoen nuen talde hura ikustera joatea! Beraz, nere proposamena lortu

nahian orain adieraziko dudan moduan zuzendu nintzaion amari, begirunez noski, ez baitzegoen txantxetan ibiltzerik eta are gutxiago bere aurpegia ikusi ondoren:

Ni.—Amatxo, gaur txintxoa izan naiz, baietz? Etxeko lanak eta erosketak egin dizkizut. Utzi joaten kontzertura!

Ama (A).—Zaude ixilik Jaungoikoaren izenean! Zertara joan behar du 14 urte besterik ez dituen zu bezalako ume gorri batek?

Ni.—Lagunekin egon eta pixka bat dantzatzuz ongi pasatzera bakarrik. Tira ama utz nazazu joaten eta zin dagizut bihar bertan baratzeko belar txarrak ateratzera neroni joango naizela.

A.—Bueno, ez dut txorakeri gehiagorik entzun nahi e! «Fabprez!»! Nola pasatuko duzu ongi horrelako itxura dutenen artean? Ederra kontua! Droga bai, izanen da hor droga! Eta horixe bakarrik falta genuke, zu drogadiktoen artean ibiltzea! Ene Jesus! Pentsatzea ere!

Eta hori esatearekin batera aurpegiko matrailak gorritzen ari zitzaizkiola ohartu nintzen, eta etxearen barna abiadura bizian bueltaka hasi zen eskua kopetara eramana zuelarik, Jesukristorena bota izan banio bezala.

Hala ere, ezin nuen ixilik geratu horrelako aukera baten aurrean, eta nere helburua lortu nahian, ama jarraitzea bururatu zitzaidan etxean barna. Dena den, denbora tarte bat iragaten uztea egokia iruditu zitzaidan. Horrela, niri bururatuko zitzaidan zer esan, eta gu bion arteko giroan zegoen tentsioa gutxituko zela uste nuen.

Gauzak horrela egonik ba, modu honetan mintzatu nintzaion:

Ni.—Amatxo polittena, nahi duzu balkoiko soketan zabaldurik dauden arropak bildu eta doblatzea? Gero bakoitza bere lekuan utzi eta behar direnak plantxatuko dituf, bale? Eta nahi baduzu, gero arrosario bat errezatuko dugu biok elkarrekin, bale? Baina gero utzi taldea ikustera joaten e! (Banekien azkeneko hori ez zitzaiola batere gustatuko baina nik saiatu beharra neukan!).

Baina nere zoritxarrerako hauxe da itzuli zidan erantzuna:

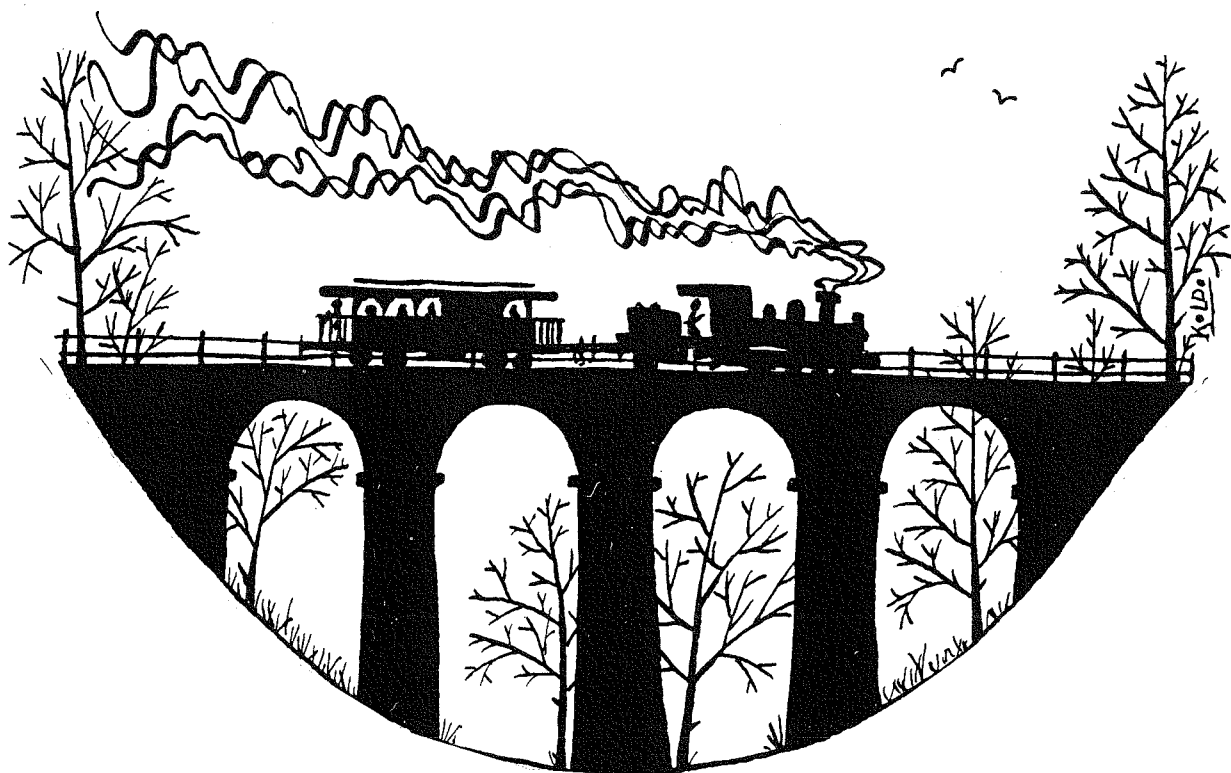
Ama.—Jesusen ama! Ez nuen uste horrelakorik entzutera ailegatu behar nuenik sekulan! Zure laguntza kontzertura joatearen truke eskaintzea! Nik zuengatik egin dudan guztiaren ondoren, hau al da ematen didazuen eskerra? Ez nuen hori zuengandik espero, ez horixe! Jaungoikoak gorde nezala!

Eta hori esaten zuela gurutzearen seinalea egin zuen.

Honen ondoren eta entzundakoak entzun eta, gorputzan sartu zitzaidan beldurrak une batez ixil arazi baninduen ere, arratsalde guztian zehar aritu nintzaion izugarrizko loreak botatzen lan guztietan laguntzen... muxuz josi ere egin nuen baina kaka! Dena alferrik izan zen, eta kontzertura joan gabe gelditzeaz gain, errosarioa errezatu beharra izan nuen, makina bat lan egin ondoren gainera!

Beraz, beste egitekorik ez zitzaidala gelditzen eta, lehenagoko liburua eta aulkia hartu eta berriro balkoira atera nintzen; eguzkia osotara ezkutatu arte zerura begira geratu nintzen arratsalde mingarri hura ahaztu nahian, lur jota utzi ninduen arratsalde ahaztu ezina.

Leitza

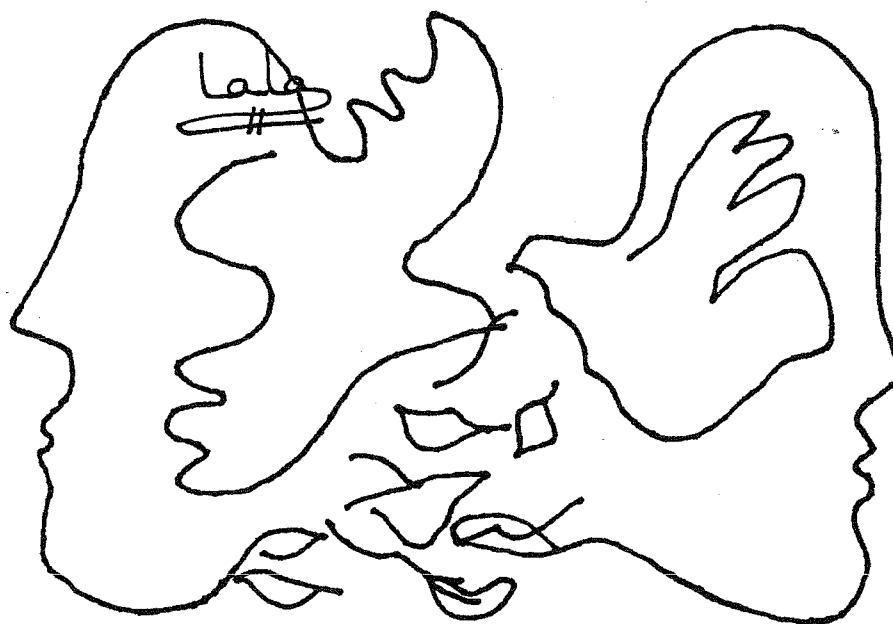

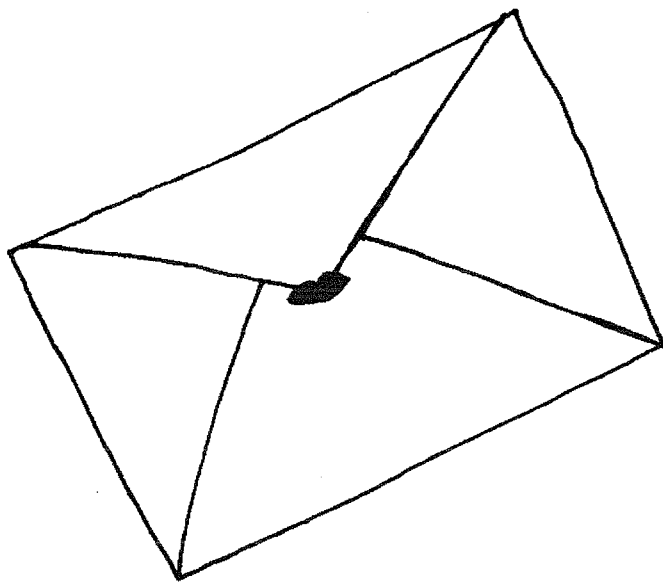
HIRE PRESENTZIA

Poeta erromantikoen gisa
sentitzen ari nauk
kolorea,
poza,
elurra,
tristura.

Eta sentitzen ari nauk
kafe aparra bezala
argazkia zurian
arratseko ixilunea bezala
haize zirrikitua,
eztiki sarkorra,
jadanik nireganatua.

Ene,
sentitzen sentitzeak
postal nostalgikoen gisa
zirrara sortzen zidak.
Noizbait maitatu duena
ez da inoiz hilen.

LEITZAN, PESTAURREAN PAGOPEAN ETZANDA

lepa neskatoa! Zergatik ez zenidan sinistu kontatu nizuna?

Baietz, prott eginda utzi ninduela derrepente pente. Orain idatziz hobeki azalduko dizut. Beharbada zuri ere pasatu zaizu. Pelikuletakoa, adiskide! Gainera baziren hilabeteak bistaz eza-gutzen nuela: oso polita bai, iruditzen zitzaidan polita baina sekulako mania daukat gupoa eta tontoa biak batera hartzekoa eta niri uste handiko gizaki hauek batere ez gustatzen, aizu, polit ikaragarriak badira ere.

Andrea, berriz, nonbait nirekin ohartua edo nork daki zer pasatu zitzaion.

Behinpein gau osoa herrian eman genuen saila osoak txikiteoan kontu kontari, beste askotan bezala.

Eta ordu txikiak izanen ziren Leitzarren sartu ginenean, ahaztuxea daukat.

Jendea bilarrean edo hasiko zen, gehientsuenak gure ingurutik ospa egia zuten eta hantxe gelditu ginen Andrea eta biok barran okondoak jarrita.

Ni egun hartan ez nengoen bereziki hitzuna, ezta gutxiago ere! Kia! Ixil xamar egoteko aiherak eman nuen eguna eta gauean libre libre ere gustora egon nintzen ixilik. Eta biak han elkarren ondoan hitzik ez, baina susmatu nuen halako bibrazio berexiren bat. Pentsatu nuen mozkortzen hasia ote nengoen edo, pentsa! Derrepente ez dut ba ezpainetan beroa sentitzen, beroa, hezetasun epel goxo bat, neskatoa! Mundua aldatu egin zen neretzat, bai! Jo, ez nuen denborarik izan hitzetan pentsatzeko, uste dut zirrara ezpainetatik zuzen-zuzen bihotz inguruneraino irristatu zitzaidala, bihotzeraino esaten dizut ez dudalako inoiz jakin izan sentimenduak eta top-top egiten duen bihotz horren artean zein erlazio dagoen baina orain badakit lotuta daudela, bestela aditu egin behar zenuen nire arnasa estutzen eta taupadak, berriz, nik uste belarrietan aditzen nuela, ez dakit berak ere ez ote zituen adituko!

Begi itxita egon ginen instante bat eta orain ere ixtearekin nahikoa dut berriz ere une sotil haren dardara nireganatzeko. Sentzazioa besterik ez daukat gogoan, esaten dizut begi itxita nengoela. Eta begiak ireki nituenean haren ispilu urdina! Hura edertasuna bi begi eder haiena! Ene! Nere ikusmenaren alde oso osoa hartzen zuten, zinetako pantaila gigante horiek bezelatsu eta haien urdintasun apal beroan galdu nintzen, sartua banengo bezala, ez dakit nola esan.

Entenditzen al didazu? Ez nuen musikarik aditzen, ez ondokoen jolasak ez erretzen ari ginen edo ez, deus ez neskatoa!

Koadrilakoak etorri zirenean bai, ni behinipein lotsatu egin nintzen, gorittu ere bai akaso baina inork ez zuen deus esan, ez koadrilakoak eta ezta berak ere. Nik berriz nahita ere ez nuen asmatuko deus esaten.

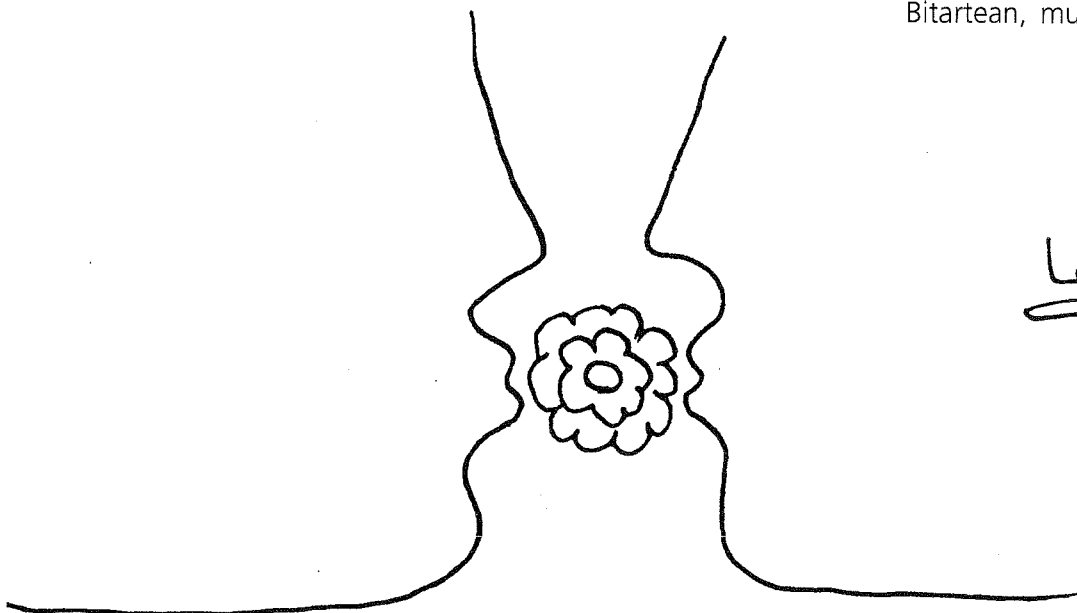
Eta holaxe segitu genuen, deusik esan gabe eta gordeka bezala eskuak ferekatzen edo musu txikiak ematen tabernetako sarreretan eta atzenak geldituz.

Batzutan ez dago hitzegin beharrik neskatoa! Misterio bat dirudi baina gorabehera hauek ulertzen hobe batere ez saiatzea.

Ni beti izan naiz gauzak aztertu, entzun, ikasi, irakurri, pentsatu, ongi pentsatu egiten dituenetakoa eta horratx! Derrepente prott! Gizakiarekiko ustea erabat aldatua daukat, ez dut deus kontrolatzen baina jakin badakit gauza hauek datozen bezala etorrita kaso eginez, zure buruan onartuz gero bizi ditzakegula instante zoragarriak eta berriz modu berberan errepikatuko ez direnak; horrexegatik merezi du bizitzeak, behin bakarrean bizitzeko aukera dugulako.

Honez gero buruko minez egonen zara, halako testamentuarekin baina idatzi ere hain guttora idatzi dizut! Etortzen zarenean hitzeginen dugu berriz nahi baduzu.

Bitartean, muxu bat, ederra!

Lala
#

ZER OTE DA TTANTTOKA?

TTANTTOKA, poliki-poliki, mantxo-mantxo, emeki-emeki aritzeko asmoa dugu.

ZER da **TTANTTOKA**?

Leitzako emakumeek geure taldeari eman diogun izena.

ZERTARAKO sortu da **TTANTTOKA**?

Geure burua antolatzeko, elkartzeko, ikasteko, konpartitzeko, eta erabakitzen ditugun ekintzak aurrera ateratzeko.

NOIZ sortu da **TTANTTOKA**?

NOIZ bilduko da **TTANTTOKA**?

Martxoan 8ko ekintzetan du hasiera eta orain uda ederra pasatuta irailean bilduko gara berriz. Horretarako deia zabalduko da.

NOLA egingen du lana **TTANTTOKAK**?

Geuk nahi dugun moduan, gure esku baitago. Gaia eta presupuestoaren arabera, batzutan adituak ekarriz eta beste zenbaitetan gure artean ardurak banatuz. Edozein kasutan geuk erabakiko dugu.

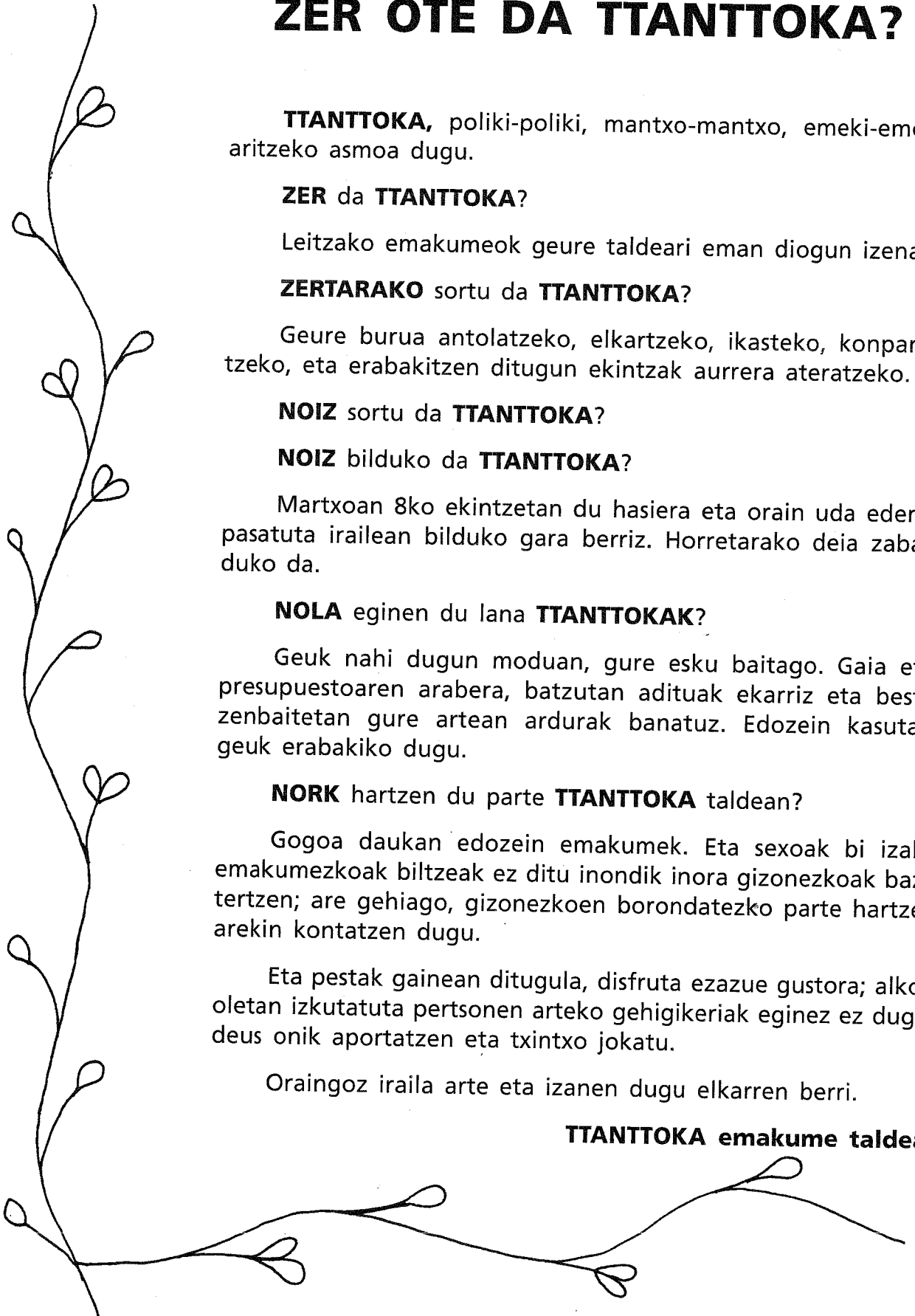
NORK hartzen du parte **TTANTTOKA** taldean?

Gogoia daukan edozein emakumek. Eta sexoak bi izaki emakumezkoak biltzeak ez ditu inondik inora gizonezkoak baztertzen; are gehiago, gizonezkoen borondatezko parte hartzearekin kontaktzen dugu.

Eta pestak gainean ditugula, disfruta ezazue gustora; alkoletan izkutatuta pertsonen arteko gehigikeriak eginez ez dugu deus onik aportatzen eta txintxo jokatu.

Oraingoz iraila arte eta izanen dugu elkarren berri.

TTANTTOKA emakume taldea

ATERALDIAK

ZULO ASKO

Orain yendea restauranteetara yoaten da ezkontzako bazkaria egitera baina lehenago gehienak etxean egiten zuten.

Etxe batean eztaiak zituzten eta bazkal ondoan seme ezkonberriaren ama leihotik ikusten zituen guziak gonbidatzen ari zen kafea hartzera. Semea bereak eta bestenak beretzat behar zituen zimur amorratu horietakoa zen. Tripak jaten zegoen eta lehertu zen:

Semeak. – Honenbeste kafe eta kopa eman ez etxea yanen dugu.

Amak. – Zuhurraren poltsak bi zulo.

Semeak .– Abarrarenak galbayek hañe.

DOTRIÑE IKASTEN

Lehenago etxe batzutara umeak bildu eta dotriñe irakasten aritzen ziren. etxe frankotan baziren «katekistak».

Etxe batean ari zen katekista: «Konpesio on bat egiteko behar dira bost gauza: kontzientziaren esamiña, bihotzeko damua, ahozko kopesioa, gaizki egiñen ordaina eta bizitza

PESTAK 95 - LEITZA

ontzeko asmoa». Eta umeek errepikatu: Konpesio on bat egiteko behar dira bost gauza kontzientziaren esamiña...».

Ardi-sukalde haundi haietako sutondoan ari ziren eta ume bat tenazak hankapea zituela krinkan, krinkan ari zen.

Katekistak: Tenaza horik!

Eta ezaguera gutxiko motiko batek: Tenaza horik.

ATSO FIRMEA

Katekistak. – Zer gauze da propositue?

Motikoak. – Da hartzea ATSO firme bat ez gehiago sekulen pekaturik egiteko eta apartatzeko pekatu egiteko okasio guzietatik.

(Egiazko erantzuna honela da: Da hartzea asmo firme bat ez gehiago pekaturik egiteko eta apartatzeko pekatu egiteko okasio guzietatik).

TXARTELETAN

Leitzelarren txondorrek egiten ari zen ikazkilea joan zen moskor moskor eginda sankristira txarteletara.

Abadeak. – Zer gauza da esamiñe?

Ikazkileak. – Gure etxen sagar bat eta hure samiñe.

Abadea. – Nola da Jainkoa guziz poderoso?

Ikazkilea. – Papa papa pipa hartuz eliz atarin dago Pello potrosoa.

Abadea. – Hola etortzea baño nahiago nuke muturren yotzea.

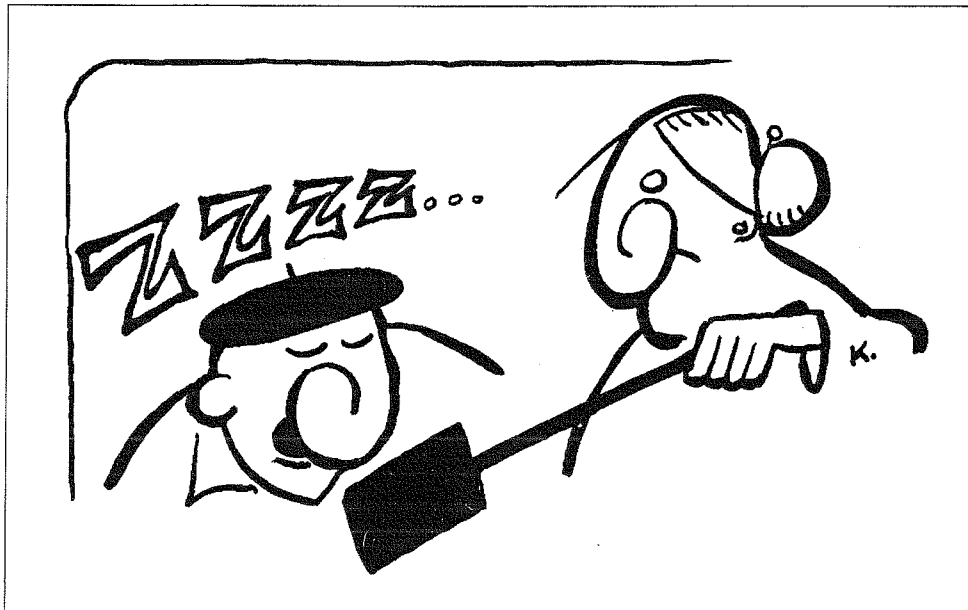
Ikazkilea. – Muturren yota miñe hartuko luke, jaune.

SANTUAK OHOLTZAN

Joxemari jueza Leitzelarren egoten zen artzai. Oraindik ere «Juezan borda» deitzen zaio haren ardibordari. Orain dela berrogeirentzat urte erre egin zen ardiborda hau eta orain erorixea dago.

Joxemari ari zen goizean ardiei lizarrotoa paratzen eta gipuzkoano bat etorri zitzaion ardiak ohostu zizkiotela eta Leitzelarreko artzai baten errezeloa zuela esanez. Eta juezak esan zion: gizona, gizona, zuk errezeloa duzun artzai hori santue bezalako gizona da.

Yoan ziren artzai horrenagana gipuzkoanoa eta Joxemari jueza. Bidetxiorrean barrena iladan zekarzkien ardi guziak santue bezalako artzai horrek. Gipuzkoanoa hasi zen banan

banan denei begira eta ustaietik hartu eta han ateratzen du bere ardi bat. Eta juezari esan zion:

– Joxemari: eztidazu ba esan artzai hau santue bezalako gizona dela? Santuak oholtzan izaten dira, oholtzan.

Gainerako ohostutako ardiak holako egunetan, holako bidegurutzetara ateratzeko esan zion.

Ohostutako ardiak bidegurutzetan entregatzen omen zituzten.

DEBOZIO HAUNDIZKO ARROSARIOA

Alkateak yo berria zuen bandoa kale guziak zerri kakaz beteak zeudela eta zerriei ez uzteko etxe barrunbetik ateratzen.

Herriko etxe batean ohitura zuten arrosarioa errezatzekoa batek atez barrendik eta besteak kanpotik, kaletik. Ari ziren barrengoak abemarie eta atarikoak santamarie erantzunez eta hontan zerri bat etorri zen.

Barrengoak: abenarie graziaz betea...

Eta bitartean atarikoak: segi zerrie, segi, alkatearen ateetara kaka egitea.

BURTZIN GORITUAZ EZPAINAK ERRE

Don Manuelek egin zuen sermobeia arrosario santua debozio haundiz errezatu behar zela, arrosarioa errezatzerakoan burutazio txar guziak kendu eta Amabirjiñan bestetan etzela pentsatu behar.

PESTAK 95 - LEITZA

Hurrengo egun batean atso bat yoan zen Don Manuelengana konpesatzera eta esan zion:

- Hara sekuleko komedie dauket, hasten gara arrosarioa errezatzen eta gizona loal hartzen du.

Orduan Don Manuelek esan zion:

- Arrosarioa errezatzen hasterakoan burtzina jarri behar duzu sutan berotzen eta gizona loak hartzen duenean ezpainak erre burtzinarekin.

Eta atso eroak egin. Ezpainak denak erre, sekuleko maskilloak atera eta kosta omer zitzion sendatzen.

AXURI LARRU GEHIAGO

Inaxio eta bere ama batek bat esan eta besteak bestea esan elkar zirikatzen aritzen ziren. Amak 90 urte bete zituenean Inaxiok esan zion:

- Zahartu za, ama. Oraintxe badittozo hiltzeko urtek.

Amak. - Axuri larru geyo izatek ardi larrue baño.

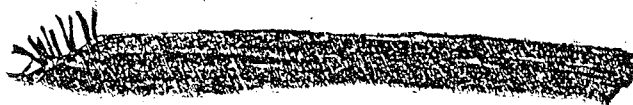
ARRAULTZE GORRIK EZ

Karmen eta Mikela, ama-alabak, yoan ziren Donostira medikutea. Marmol txurizko eskailerak gora bazizen kontsultara eta Mikelak esaten dio amari:

- Hok eskallera garbik. Ez dago hemen ollo haundirik.

Amak. - Ez arrultze gorri ederrik ere eskallera tranpako kabin.

ASTAITZ

KONTU ZAARRAK

LEITZEKO PESTAK

Garai baten Leitzeko pestak noiz itten ote ziren? sanjoanetan edo santiburtzioatan?

Ez dakitt fedeko egie izaan den baño aittu izandu dot Sanjoanetan ospatu edo itten zirela. Ta zergatik aldatu zittuzten ere bai.

Garai artan etxetan indeko ogikin itten ziren pestak eta lengo urteko gari eta ubiriñek bukatuk eta berrik berriz oraindik ontzekoak sanjoanetan. Eta arto edo taloa bakarra gelditzen eta gaizki ibiltzen pesta itteko.

Gero erabaki omentzuen santiburtzioatara aldatzea. Garik ondu berrik eta naiko ogiriñe zegoalako ogie itteko. Nik ala aittu izandu dot eta Kattalin Goikobordakoak ere olakontatzen do.

GARI ERITTEA

Garie azaroan, sanmartiñetan, eritten da eta uztan sanfermiñetan ontzen da.

Lenago Leitzen garie etxerik geienetan eritten zen. Oraindik denbora asko ez dela erite bai. Laiekin iraultzen zuen garie lurre eta deitzen zioan azaro laiarik. Azaroa euritsue eta eguraldi txarra itten bazuen abendun erin bear. Esanera bada:

aurten gure azaroa abenduan
eguraldi onaren bearra bagenduan
garia eriñen bagenduan.

Onoko beste au ere esaten da:

ttikie banintzen
aundie banintzen
maiatzen buru nintzen.

Garie ebakitzea lan gogorra izaten da. Urte sasobea ere alaxe izaten da eta eguzki asko berotzen do. Garai au da kukue mututu eta enadak azaltzen direna ega eta txiokabaztarrak alaitzera.

Garie ebakitzallari ittarik deitzen zaioa. Goizen goiz egunen txintxen asten ziren lanen ittaiek zorrotzu dir dir itten zuela eta gizon eta emakume denak antxe garie ebakitzera altzuen aalten. Kopetatik bera izerdie zeriola, aldin itturrittik ekarritteko ur preskoa edanez.

LEITZEKO ITTARIK SARASATERA

Leitzetik yoaten omentziren Sarasatera garie ebakitzera. Buxikan Oxemanuel, Gorritzko Marimiel, Maria sankristabena eta Astaitzako Pantxike. Sarasaten garie zelai aundik izater eta peon bearren izaki. Oñez yoaten omentziren goizeko ordubitan yekitte «itsas gizonak» bezala. Pardelak artu bizkarren eta Sarasateraño eta an partittu. Beartzuenak belaxe eramatten omentzittuen beren etxetara. Yatekoa ona ematten omentzioan eta olaxe ong moldatzen omentziren.

Gero lanak bukatzen zirenean diru pixkobat ordaintzen omentzioan eta kontentu!

Pantxike Arruarte ekarri zittun Sarasatetik bi sobrekama zurik algodonezkoak, kizkur kizkurrek beren «fleko» ederrakin. Oraindik ementxe daude. Bik ezberdin edo desigualak dire, bik urte banatan ekarrik. Asko istimatzen dittot. Pantxikek bere kopetako izerdikin ederki kostata ekarrik baitzittuen.

Kontu ok aspaldikoak dire. Gutxinez eun urte badire. 1890 eta 1895 tarte ortakoak.

Garai artan Sarasaten euskeraz itzegitten zen ba. Emendik yoandeko ittariak etzekien erderarik ta denak euskeraz mintzatuko ziren elkarrekin.

Ittari ok denak ezaguru nittun nek. Ara noiz ill ziren:

- Pantxike Arruarte Astaitzakoa, 1938-ko aperillen 15en.
- Maria Gogortza Sankristabena, 1947-ko uztan 7n.
- Marimiel Arbillaga Gorrizkoa, 1949-ko urrin 2en.
- Oxemanuel Rekondo Buxikana, 1955-ko martsoan 28n.

Iruñera yoaten naizenen Sarasatetik iraotzekoan beti oroitzen naiz aataz. Jainkoak bere glorin dittula.

Lenago illdekoren bat attatzen zenen ala esaten zen «Jainkoak bere glorin dula». Orain aztuxek dire olako esanerak.

MAÑAZI ERNETA ETA BERE LAGUNEK ZIZURREN ITTARI

Mañazi au Margarita Inaziobarunenan ama zen. Gregoriok kontatu ditt bere amonan ixtori au.

Goizeko ordubietan atera ziren Leitzetik pardelak bizkarren artu eta oñez Mañazi, Eskolabenekoa eta beste batzuk Irurtzunen trena artzeko asmoz. Abitu eta seittun ikaragarrizko tormobe yasa eta Ozparrunburure allatu ziren metxan leorrik gabe. Irurtzunen trenan sartu eta lurren eseri ziren. Amerikanoak alki ederretan eseri eta pipe errez omentzizen. Ordun ere aberatsak ongi. Iruñeko estaziora allatu zirenen nausie zaldi gañen omentze goan zai. Ala, nausie zaldi gañen eta ittarik oñez yoantziren Zizurre.

Mantenu, egunen pinte bat ardo eta errebu lurreko oinbesteko bat ematten omentzioan. Baño ez omentzuen eguneko pinte bat ardo edan eta edan etzittuen pintardoan sarie ordaindu egin omentzioan.

Zizurrekoa bukatu zuenen Iruñe inguruko Ustarroze yoan omentziren eta gero etxera

Mañazi Zortzikonen omentzegoan neskame eta illen amalau sueldo (iru pezta terdi) omentzun yornala. Ittetik ogeita ameika duro ekarri omentzittun eta amerikana bat bezela etorri omentzen.

Mañazik askotan esaten omentzun: «Bizi au da dena kontu, kontu, kontu». Aleye esan nai zun dirue etzela nolana gastatu bear. Ordun ezbaitzen dirue orain bezala barra barra gastatzen.

Mañazi Erneta 1959-ko maitzan 31n iltzen. Jainkoak bere glori dula.

ASTAITZAGAKO MIKELA

Mañazari Erneta, Inazionabarundarran amona

TXOKO TABERNA

- Pintxoak Giro alaia
- Otartekoak
- Kaxuelak

Gauetan "Karaoke"

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 51 02 27 LEITZA

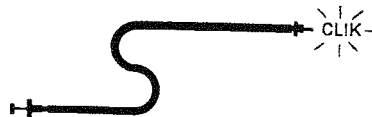

FOTO ULAZIA

Sta. Cruz, 43

Urbanización Zizur

Tel. 18 33 01

Jai zoriontsuak opa dizkizue

ADUR
TABERNA

- Otartekoak
- Kaxuelak
- Era askotako pintxoak:
 - Olagarroa
 - Grabak
 - Ziztorra sagardotan...

Elbarren, 16

Tel. 61 08 64 LEITZA

Jai zoriontsuak opa dizkizue

LOCAL SOCIAL MENDIGORRIA

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Patxi Arrazola LEITZA

EHIZA, ARRANTZA, KIROLAK eta BIZIKLETAK
(TAILERRA)

Pesta zoriontsuak opa dizkizue

Manuel Lasarte, 5 LEITZA

Tel. 61 09 13

- EGUNKARIAK • TEXTU LIBURUAK
- FOTOKOPIAK eta FAX • OPARIAK

Herriko Plaza. Tel. Fax 51 01 46 LEITZA

Jai zoriontsuak opa dizkizuegu

ELKAR ILEAPAINDEGIA

Pesta onak opa dizkizue

LEITZA

LANDA TABERNA

GIRO JATORRA ETA MUSIKA EDERRA

Jai zoriontsuak opa dizkizue

LEITZA

RODRIGUEZ ETA ERASO LANTEGIA

RENAULT zerbitzua

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 51 02 59 Elgoien kalea, 15

CONSTRUCCIONES SAGASTIBELTZA Y ARTOLA

Era guzitako igeltsero lanak

Elbarren 86, 2.º ezker

Tel. 51 02 65 - 61 07 24 LEITZA

Jai zoriontsuak opa dizkizue

LOREA ETA IDOIA

Ileapaindegia
eta Solarium-a

Jai zoriontsuak opa dizkizue
Telf.: 61 09 07 LEITZA

JOSE MARIA ETXEBERRIA

GIZONEZKOENTZAKO
ILEAPAINDEGIA

Jai zoriontsuak opa dizkizue
Tel. 51 02 82 • LEITZA

KORNIETA ELKARTEAK

Jai zoriontsuak opa dizkizue

LEITZA

EMBALAJES ERVITI, S.L. ZERRATEGI MEKANIKOA

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 55 00 08 LEITZA

MAPFRE

MUTUALIDAD DE SEGUROS
Una organización a su servicio

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 51 04 99 LEITZA

PINTURAS OROPAL F. J. SAENZ

PINTURAS INDUSTRIALES Y
DOMESTICAS

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Manuel Lasarte, 5 • Tel. 51 00 49 • LEITZA

URTO KARROZERIA

TXAPA ETA PINTURA KONPONKETAK

Jesús Azurmendi Jauregi

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Kamineros etxea BERASTEGI

Telf-ak. (943) 68 32 43 y (948) 61 06 64

YONE ETA INMA

PESCADOS Y MARISCOS SELECTOS

Jai zoriontsuak opa dizkizue

C/. Elgoyen, 20 • Tel. 61 07 33 • LEITZA

MERTZERIA DENONTZAT

Jostun tresnak, galtzerdiak eta
azpiko arropa

Pesta onak pasa ditzazuela

Tel. 51 05 61 • LEITZA

PILI

Janari denda

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Patxi Arrazola, 9 • Tel. 51 05 63 • LEITZA

ASTIZ ZURGINDEGIA, S.L.

Sukaldeko eta bainuko altzariak

Pesta onak opa dizkizue

Tel. 51 02 85 LEITZA

ARDOTEGIA
LENITZ

ARDO ETA LIKORETAKO BILTOKIA
INSALUS, SAN MIGUEL GARAGARDOA
ETA COCA-COLAREN BANATZAILEA

Festa zoriontsuak opa dizkizue

TEL. 51 03 33 LEITZA

**BANCO DE
VASCONIA**

*Leitzar eta bistari guztiak
pesta goxo batzuk pasa ditzaizuela*

Tel. 51 01 38 LEITZA

"PITXIK"

PAPERDENDA eta
OPARIAK

Ongi pasa

LEIZARAN

KONTABILITATE ZERBITZUAK,
ENPRESA TXIKIENTZAKO
ADMINISTRAZIO LANAK

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 61 06 48 • LEITZA

SAGASTI

TABERNA ETA JATETXEA

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 61 06 37 LEITZA

**IZOZTUEN ETXEA
CASA DE CONGELADOS**

MARIA CATALINA ZABALETA

Especialidad en croquetas, pimientos rellenos y mejillones. Precocinados, mariscos y verduras.

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Elbarren, 80 • Tel. 61 09 22 • LEITZA

TABERNA, ERRETEGIA
MENDIZABAL

Txuleta eta bisigu erretan espezialitatea

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Elgoien, 22 Tel. 61 08 90 LEITZA

KAFETEGIA • GOZOTEGIA
NEKANE

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Se recogen encargos de tartas y pasteles

Tel. 51 03 28 LEITZA

ANA ARRANDEGIA

Eguneko arraiak eta izoztuak

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Urrutizkina: 61 06 81

JANARI DENDA
ZABALETA

Jai zorianitsuak opa dizkizue
Tel. 51 04 28 LEITZA

"GAZTETXO"

Goxotegi eta jolas lekua
Jai zorianitsuak opa dizkizue

PAKO SARALEGI

Jai zorianitsuak opa dizkizue
Tel. 51 04 90 LEITZA

PLAZA AUTOESKOLA

ASEGUROAK ETA GESTORIE
Pesta onak pasa ditzaizuela
Huarte Gotzaia, 8 LEITZA
Tel. 51 03 38

**LEITZELARREA
AROSZEGIA**

Herrería, carpintería metálica
Elbarren, n.º 58 Tel. 51 05 98
31880 LEITZA (Navarra)

Jai zorianitsuak opa dizkizue

**GARCIARENA
ARRANDEGIA**

Eguneko arraiak
Jai zorianitsuak opa dizkizue
Elbarren, 72 • Tel. 51 05 90 • LEITZA

BIKOITZ TABERNA

Jai zorianitsuak opa dizkizue
Elbarren, 16 LEITZA
Tel. 51 00 72

EROSLE

SUPERMERKATUA
Jai zorianitsuak opa dizkizue
Tel. 51 00 36 LEITZA

J. A. URKIOLA

Harategia, Urdaitegia
Idi haragitan eta hemengo Zekorretan
espezialitatea

Jai zorianitsuak opa dizkizue
Tel. 51 04 67 LEITZA

**MADRILADORA
LEIZA, S. COOP.
LTDA.**

Leitza

Jai zorianitsuak opa dizkizue
Estazioa, z/g LEITZA
Tel. 61 06 72 • Fax 61 08 46

BIOK JANTZIAK

Gizonezko, Emakume eta Umeentzako
jantziak

Elbarren, 32 LEITZA

Tel. 51 05 58

ARIZTIMUÑO ANAIAK ERAIKINTZAK

Lan orokorrak eta berrikuntzak

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Telf-ak. 51 02 02 y 51 03 74
LEITZA

TXAPA PINTURA LEITZA KARROZERIA

Txapa konponketa, kabinan egindako pintaketa eta
labean egindako lehorketa, kolpe haundien
konponketa (bankada).

Leitze-larreko errepidean LEITZA

Tels. 51 04 60 - 51 05 58 (Etxekoa)

JESUS BULDAIN

Carnicería y Charcutería
Tratante de ganado

Teléfono 51 01 67

KOXME ZABALETA

Ultramarinos

Pesta onak opa dizkizuegu

Tel. 51 03 06 LEITZA

JOSE IGNACIO ARZALLUS

Harategia - Urdaitegia
Etxeko Txistorra

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 51 03 77 LEITZA
Tel. 68 30 42 BERASTEGI

ORAIN ELKARTEA

Pesta zoriontsuak opa dizkizue

herrietar eta bisitari guzietan

LEITZA

Peluquería Eguzki

Asun y Lidia

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Elbarren, 34 - 1.º A
Tel. 61 06 49 LEITZA (Navarra)

MATERIAL
DEPORTIVO
KIROL TRESNAK
LEITZA
Tel. 51 00 87

GARAGE LEITZA

Amazabal, 29 Kalea
Klase guztietako berebil konponketak eta
erosi salduketak Peugeot-Talbot agentzia

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 51 04 66 LEITZA

"GARBI"

Garbigaidenda
Usaidenda eta
Jostailudenda

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 51 01 73

LIZARRAGA

HARATEGIA

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 51 02 83

ARAKINDEGIA

JATETXEA

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 51 00 52

ASTIZ

LIBURUDENDA eta PAPERDENDA
Eskolarako eta kirolestarako gaiak

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Elbarren, 28 Etxeko tel. 51 04 05

GURATZ-MENDI

K. K. J. ELKARTEA

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Elgoien, 1 LEITZA

GAZTAÑAGA TABERNA

Otartekoak, pintxo beroak, kaxuelak

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 61 07 08

JOSE MIGUEL URKIOLA

ESNEKIAK

Jai zoriontsuak opa dizkizue

LEITZA

PERURENA HARATEGIA

Hemengo zekorretan espezialitatea
Urdaitegia

Tel. 51 01 64

Jai zoriontsuak opa dizkizue

HERBODIETETICA BELARRA

Janari denda

Elbarren, 35 • Tel. 51 01 92

LEITZA

Jai zoriontsuak, opa dizkizue, zorianak

CHAPA-PINTURA-KARROZERIAK GURIA

(P. KALDERON)

"Reparación de vehículos. Pintado en cabina, secado al horno". Pinturas nacaradas-perladas.

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 51 02 55 • LEITZA

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Elgoyen, 6
Tel. 51 03 75
LEITZA

ZABALETA OKINDEGIA

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 51 04 68 LEITZA

TALLERES LAZCANO

Venta y reparación de todo tipo de automóviles,
maquinaria agrícola, bicicletas y motos.

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Gorritzaran, 41 • Tel. 51 04 04
LEITZA

SUCESIONES DE JOSE GOMEZ

COMERCIO DE TEJIDOS

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 51 01 30

Wanpac

VANPAC, S.A.

(Vasco Navarra de Papel y Cartón)
PAPER ETA KARTOI BERRESKURAPENA

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tolosako errepidea, 2Km-an
Tel. 51 01 61 LEITZA

DISTRIBUCIONES

ARRARAS, S.L.

Tel.: 61 08 88
Móvil (908) 17 96 99
LEITZA (Navarra)

GIMNASIO

GIMNASILEKU OSANE

- Sauna • Gimnasia mantenimiento
- Gimnasia correctiva • Aparatos musculación • Recuperaciones

Mens sana in corpore sano

Elgoyen, 4 LEITZA

AZPIROZ ETXEA JANTZI DENDA

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 51 02 46 LEITZA

GREGORIO SAGASTIBELZA

Constructor y Albañilería
en general

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 51 00 59 LEITZA

Distribuidor oficial:

CODORNIU
KELER
BODEGAS Y BEBIDAS
BETELU
KAS

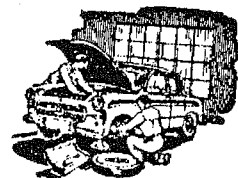
FOTO
MUGICA
ARGAZKIAK

C/ Obispo Huarte
Tel. 51 04 40
LEIZA

Reparación de vehículos
Chapa sistema CAR-O-LINER
Pinturas HERBERTS STANDOX
Mantenimiento y revisiones

TALLERES MIKEL

SERVICIO GRUA • SERVICIO OPEL
TEL. MOBIL (908) 67 20 41
Ctra. Leitzalarrea, s/n.
☎ 61 08 73 • LEITZA

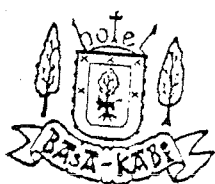
**CARLOS
SAGASTIBELTZA
VILLANUEVA**

ARQUITECTO TECNICO

Proyectos • Presupuestos • Reformas •
Control de Obras • Mediciones de terrenos
• etc.

TELEFONOS

Oficina: 61 06 77
Domicilio: 51 03 90
Movil: (908) 17 96 60

HOTEL
BASA-KABI

bautizos • amplios comedores • salones
• amplio parking • piscina • alquiler de
caballos

• cocina selecta • comidas de empresa •
bodas y banquetes • comuniones y

Alto de Leiza • Tel. (948) 51 01 25
31877 LEITZA

ITURGINTZA
GAZTELU, S.C.L.

- INSTALACIONES DE CALEFACCION
- FONTANERIA EN GENERAL Y GAS

Elgoien, 32
Tel. 51 00 86
Fax 61 08 56

31880 LEITZA (Navarra)

LEITZARRA TABERNA

IREKITA GOIZEKO 7,30ETATIK

Ongi ibili kanpotarrak eta ongi pasa bertakoak

OHARRA:

Pestak ondoren hiru hilabetez itxita egongo da berritzeko

Tel. 51 03 52 • LEITZA

TRANSPORTES

TALLER DE CANTERIA • TRABAJOS EN PIEDRA Y MARMOL • REVESTIMIENTOS DE FECHADAS DE PIEDRA • ARCOS, ZOCALOS, ESCALERAS • FOGONES "ESTILO VASCO"
• CRUCES Y LAPIDAS • CHIMENETAS Y TODA CLASE DE TRABAJOS EN PIEDRA

Les desea Felices Fiestas

Tels. Taller 51 04 47 y Domicilio 51 01 11

LEITZA (Navarra)

OIALDE TABERNA

- BAZKARIAK, BAZKALAUURREKOAK ETA OTARTEKOAK
- KAFEAK, ARDOAK ETA LIKOREAK

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 51 00 77

LEITZA

ETXE - TRESNAK

ARGI - INDAR INDUSTRIALA
HIFI - TELEBISTA - BIDEO

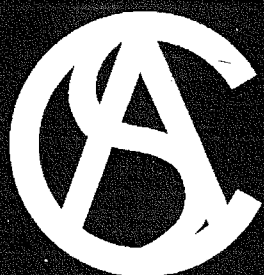
RADIO eta TELEBISTEN KONPONKETA
TELEBISTARAKO ANTENA eta PARABOLIKA JARTZEA
ELECTRICIDAD INDUSTRIAL
T. V. - HIFI - VIDEO

REPARACION DE RADIOS - TELEVISORES
INSTALACION DE ANTENAS DE T.V. Y PARABOLICAS

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 51 02 08 - 51 01 81

LEITZA

Azpiroz y Saralegui

Pesta zoiontsuak opa dizkizue

Os desea felices fiestas

- Zerbitzu orokorreko herrilanak
- Eroate lanak
- Hirigintz lanak.
- Indusketak
- Ormigo armatua
- Ormigoiezko errei eta arekak
- Obras públicas
- Conducciones
- Urbanizaciones
- Excavaciones
- Hormigón armado
- Viales y cunetas de hormigón

CONSTRUCCIONES AZPIROZ Y SARALEGUI

OFICINAS

Alfonso el Batallador, 8
31007 PAMPLONA
Teléfonos: (948) 17 48 32
17 48 33

Polg. Industrial Albisualde, s/n.
31870 LEKUMBERRI (Navarra)
Teléfono (948) 50 44 40

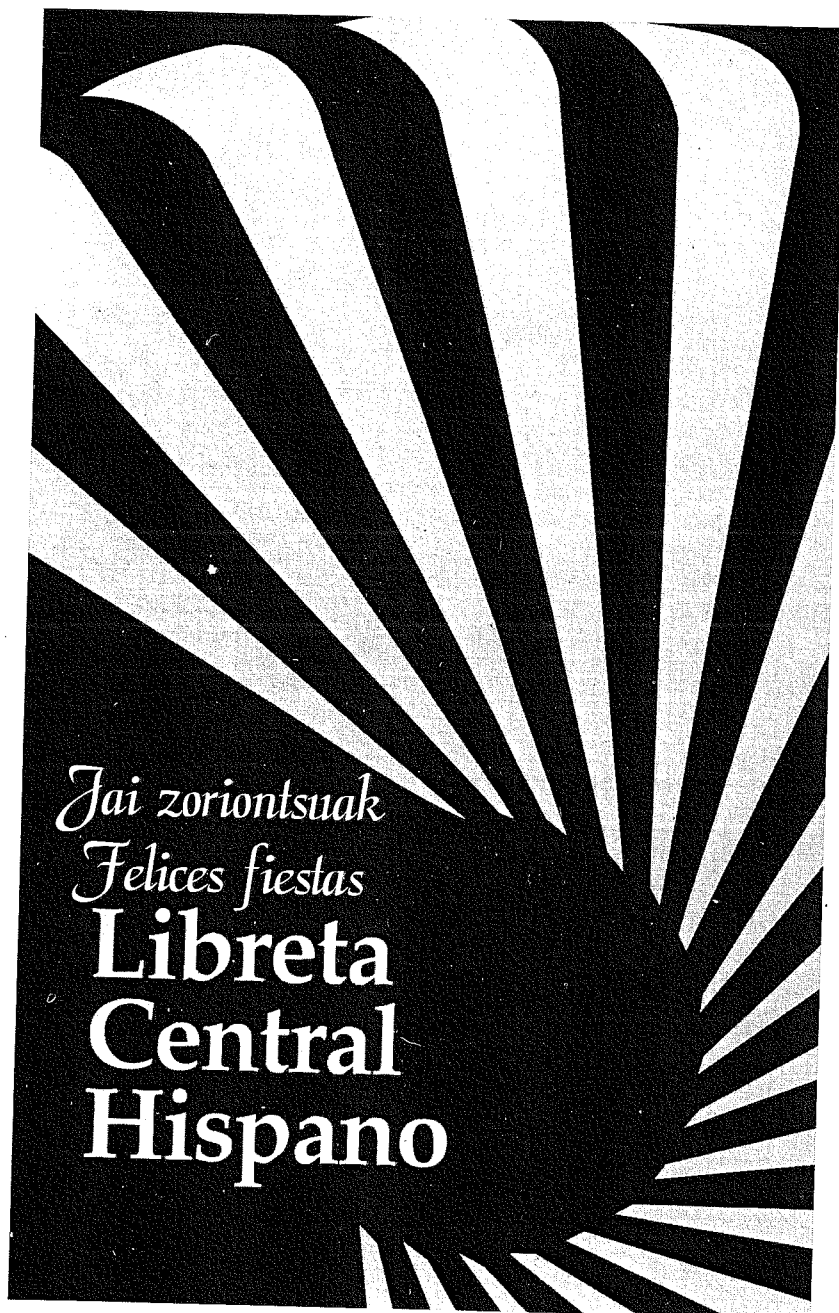

Polígono Industrial Albisualde, s/n
Tfno. (948) 50 44 10 • Fax (948) 60 45 02
LECUMBERRI (Navarra)

- ERAIKETARAKO MATERIALAK • ZERAMIKAK
ETA BAINUAK • ALKILERRAK. PINTURAK
• P.V.C.-zko LEIHOAK

AURREKONTUAK EGITEN DIRA

Pesta zoiontsuak opa dizkizue

Jai zoriontsuak
Felices fiestas
Libreta
Central
Hispano

YOKINE

ILEAPAINDEGIA

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Elbarren, 35 • Tel. 61 09 31 • LEITZA

JOGAR

LEITZARAN

EXPERTOS
INMOBILIARIOS

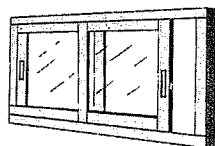
- Compra venta y arrendamientos de inmuebles
- Tasaciones
- Asesoría

Luis Lizartza Saralegui

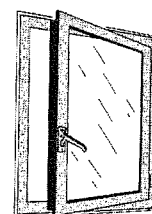
ASOCIACION PROFESIONAL DE
EXPERTOS INMOBILIARIOS

Elbarren 20, 1º
Telf. (948) 61 09 42
Fax 61 09 42
31880 LEITZA

Carpintería de Aluminio

ALUMINIOS **Erviti**

*Fabricación y colocación de ventanas, contraventanas,
puertas, cerramiento de balcones y terrazas.
Mamparas de Baño y Ducha.*

Jai zoriontsuak opa dizkizue

Tel. 50 08 13 - Fax 51 03 49 • EGUIARRETA (Navarra) - LEITZA